

ROMÂNIA
SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII

RAPORT

**privind activitatea desfășurată
de Serviciul Român de Informații
în anul 2003**

CUPRINS

Pag.

CAPITOLUL I REPERE GENERALE ALE ACTIVITĂȚII S.R.I. ÎN ANUL 2003	3
--	----------

CAPITOLUL II PARAMETRI AI ACTIVITĂȚII SPECIFICE	5
--	----------

1. Managementul resurselor informaționale	5
--	----------

2. Capacitatea de răspuns la principalele riscuri și amenințări la adresa securității naționale	7
--	----------

2.1. Contraspionajul. Protejarea și promovarea intereselor de politică externă ale României	7
--	----------

2.2. Protecția împotriva riscurilor de natură teroristă.....	9
---	----------

2.3. Combaterea altor riscuri și amenințări transfrontaliere	14
---	-----------

2.4. Vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea economică a securității naționale	16
---	-----------

2.5. Apărarea valorilor și mecanismelor constituționale	20
--	-----------

2.6. Provocări pe dimensiunea asigurării stabilității sociale.....	23
---	-----------

3. Protecția informațiilor clasificate.....	24
--	-----------

4. Avizarea juridică internă.....	27
--	-----------

5. Principalele modalități de valorificare a informațiilor	28
---	-----------

5.1. Informarea factorilor de decizie.....	28
---	-----------

5.2. Sesizarea organismelor de cercetare și urmărire penală.....	29
---	-----------

5.3. Cooperarea inter-instituțională.....	30
--	-----------

6. Relaționarea externă a Serviciului	32
--	-----------

**CAPITOLUL III
MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE ȘI MATERIALE..... 34**

1. Managementul resurselor umane 34

2. Gestionarea resurselor financiare și logistice 36

**CAPITOLUL IV
S.R.I. ÎN ANSAMBLUL INSTITUȚIONAL
AL STATULUI DE DREPT..... 38**

1. Coordonarea strategică a activității de către C.S.A.T. 38

2. Controlul democratic 39

2.1. Controlul parlamentar 39

2.2. Controlul de legalitate 40

2.3. Controlul financiar 41

3. Comunicarea cu societatea civilă..... 41

**CAPITOLUL V
OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE
PENTRU ANUL 2004..... 44**

CAPITOLUL I

REPERE GENERALE ALE ACTIVITĂȚII S.R.I. ÎN ANUL 2003

În condițiile în care anul 2003 a reprezentat o perioadă deosebit de importantă pentru atingerea obiectivelor majore de dezvoltare economică și socială a României și, totodată, o etapă decisivă pe linia integrării în N.A.T.O. și Uniunea Europeană, Serviciul Român de Informații și-a orientat activitatea de realizare a securității naționale în concordanță cu necesitățile și prioritățile statului român pe aceste coordonate.

O atenție deosebită a fost acordată îndeplinirii obiectivelor proprii asumate - și aprobate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării - prin Raportul de activitate a Serviciului pe anul 2002, care au fost transpuse, alături de celelalte hotărâri ale C.S.A.T. cu relevanță directă pentru activitatea instituției, în priorități acționale pe toate domeniile de realizare a securității naționale. Întreaga activitate a Serviciului s-a racordat permanent la exigențele cadrului normativ, precum și la reperele constituite de hotărârile Parlamentului României cu relevanță în materie, respectiv de solicitările Comisiei parlamentare de control.

Dinamica și complexitatea mediului de securitate în perioada analizată – caracterizat, cu precădere pe dimensiunea externă, de unele evoluții cu impact major asupra securității naționale (campania internațională împotriva terorismului, situația din Afganistan, evoluțiile asociate “crizei irakiene” și, ulterior, acțiunilor de stabilizare și reconstrucție a Irakului etc.) - au angrenat provocări substanțiale pentru întreaga activitate a Serviciului, care s-au reflectat în stabilirea ori nuanțarea unor orientări de etapă.

Pe acest fond, S.R.I. și-a focalizat eforturile către gestionarea acelor riscuri de securitate națională cu manifestări acute în perioada de referință, respectiv asupra domeniilor în care Serviciul a fost desemnat autoritate națională în materie.

Prin valorificarea adecvată a tuturor resurselor disponibile, Serviciul a reușit să-și consolideze capacitatea operațională - realizând, practic, obiectivele asumate prin precedentul Raport de activitate - și, pe această bază, să-și îndeplinească la parametri scontati misiunile ce i-au revenit în noul context de securitate.

Pe ansamblu, creșterea potențialului de acțiune și adecvarea măsurilor de ripostă a Serviciului la provocările de securitate specifice perioadei de referință au contribuit la susținerea demersurilor statului român pentru:

- asigurarea climatului de stabilitate internă și de exercitare liberă și neîngrădită a drepturilor și libertăților cetățenești, inclusiv prin creșterea contribuției la demersurile naționale de combatere a fenomenului corupției;

- prevenirea și contracararea acțiunilor/inacțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor cu geneză ori manifestare internă capabile să se repercuteze asupra îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare socio-economică;

- adoptarea unei reacții adecvate la inițiativele unor entități autohtone și/sau externe vizând valorificarea în direcții contrare interesului național a oportunităților generate în procesul de integrare, respectiv la demersurile unor entități externe interesate în obstrucționarea/tergiversarea acestui proces;

- fructificarea oportunităților de promovare și susținere a intereselor majore ale țării noastre;

- gestionarea eficientă a implicațiilor de securitate asociate evoluțiilor în cadrul campaniei internaționale împotriva terorismului, în condițiile implicării active a României în combaterea acestui fenomen și activităților conexe.

*

* *

Aceste concluzii - ce urmează a fi susținute prin datele cuprinse în prezentul Raport - au fost formulate în baza evaluărilor realizate cu ocazia analizelor anuale desfășurate la nivelul unităților centrale și teritoriale ale Serviciului la începutul anului în curs și au confirmat viabilitatea măsurilor de reformă instituțională, constituind fundamentul pentru stabilirea priorităților anului 2004.

CAPITOLUL II

PARAMETRI AI ACTIVITĂȚII SPECIFICE

1. Managementul resurselor informaționale

■ Consolidarea funcțională, în perioada de referință, a structurilor Serviciului, precum și a raporturilor dintre acestea a permis, în condițiile parcurgerii unei noi etape a procesului de reformă instituțională, angajarea și gestionarea cu eficiență sporită a resurselor informaționale, prin:

- dezvoltarea dispozitivelor informative necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale;

- consolidarea celorlalte mecanisme generatoare de resurse informaționale (exploatarea specializată a surselor deschise, producția analitică de informații, valorificarea activităților de cooperare internă și de relaționare cu structurile partenere din străinătate);

- asigurarea continuității și parametrilor de calitate a fluxurilor informaționale, potrivit dinamicii situației operative și specificității unor evoluții cu relevanță pentru securitatea națională;

- creșterea parametrilor de eficiență în valorificarea unitară a tuturor categoriilor de rezultate ale activităților specifice, atât în informarea factorilor de decizie, cât și în raporturile cu celelalte instituții din sistemul de securitate națională și cu organismele de cercetare și urmărire penală.

■ În acest scop, s-a acționat pentru:

• *organizarea, conducerea și controlul unitar asupra tuturor categoriilor de demersuri angajate pe principalele domenii de realizare a securității naționale, concomitent cu continuarea procesului de reconceptualizare a activității specifice.*

O atenție deosebită a fost acordată aprofundării unor concepte cu aplicabilitate în domeniul securității naționale, prin racordarea proceselor de elaborare a studiilor și cercetărilor în materie la nevoile actuale și de perspectivă ale Serviciului;

• *planificarea, coordonarea și orientarea activității informative și a celorlalte activități generatoare de resurse informaționale potrivit priorităților de securitate ale României.*

În acest sens, sunt de amintit:

- managementul integrat al activităților Serviciului destinate gestionării unor riscuri complexe, cu impact semnificativ în planul securității naționale.

Se remarcă în acest sens, măsurile organizatorice implementate pentru gestionarea eficientă a situațiilor de criză de natură externă apărute în cursul anului trecut, în contextul evoluțiilor în problematica irakiană, respectiv antiteroristă;

- evaluarea periodică a rezultatelor obținute pe diverse domenii de realizare a securității naționale și, pe această bază, dispunerea măsurilor corective/de optimizare a activității specifice;

- întocmirea și punerea în practică a unor măsuri specifice pentru aplicarea, pe fiecare domeniu de realizare a securității naționale, a prevederilor *Planului General de Acțiune pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin, în etapa 2003-2004, Serviciului Român de Informații în susținerea procesului de integrare a României în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord și Uniunea Europeană* (document programatic elaborat în luna decembrie 2002);

• *continuarea procesului de adaptare, modificare ori completare a instrumentelor de reglementare a activității instituției și a normelor metodologice de aplicare a acestora, inclusiv prin transpunerea în norme interne a deciziilor și orientărilor strategice dispuse de C.S.A.T., respectiv a criteriilor și standardelor aplicabile în comunitatea de informații euro-atlantică;*

• *susținerea informațională a procesului de decizie, în scopul prevenirii și contracarării riscurilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale, respectiv valorificării oportunităților de promovare a intereselor naționale.*

■ *În perioada de referință, managementul eficient al resurselor informaționale a permis, îndeosebi prin consolidarea rolului componentei analitice pe toate palierele fluxului informativ (în baza noilor instrumente de organizare și desfășurare a activității informativ-operative), creșterea ponderii informațiilor provenite din surse secrete umane (cu circa 13%, față de anul 2002), precum și o mai bună valorificare a tuturor categoriilor de resurse disponibile, materializată în sporirea complexității și gradului de integrare a documentelor de informare transmise beneficiarilor.*

Din punctul de vedere al tipului de resurse informaționale exploatate, informațiile obținute au provenit din:

- *surse secrete umane* – peste **64%**;

- *surse tehnice secrete* – aproximativ **19%**;

- *exploatarea specializată a surselor deschise și producția analitică de informații* – circa **17%**.

Totodată, s-a urmărit distribuția pragmatică a resurselor Serviciului, potrivit evoluției situației operative și potențialului de pericol al riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale.

Pe domenii de realizare a securității naționale, repartiția informațiilor obținute în perioada de referință a fost următoarea:

• *Vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea internă a securității naționale* – peste **53%** (față de 54%, în 2002), din care:

- *apărarea valorilor și mecanismelor constituționale* – 28%;

- securitate economică – 49%;
- riscuri în plan social – 23%;

• *Riscuri și amenințări la adresa spațiului euro-atlantic. Protejarea și promovarea intereselor de securitate ale României – 47% (față de 46%, în 2002), din care:*

- contraspionaj, susținerea intereselor de politică externă – 51%;
- identificarea și evaluarea amenințărilor teroriste – circa 26%;
- evaluarea și gestionarea altor amenințări transfrontaliere – 23%.

Se remarcă, astfel, continuarea trendului pozitiv al numărului informațiilor referitoare la riscuri și amenințări pe această dimensiune.

2. Capacitatea de răspuns la principalele riscuri și amenințări la adresa securității naționale

2.1. Contraspionajul. Protejarea și promovarea intereselor de politică externă ale României

Date fiind prioritățile etapei actuale, Serviciul Român de Informații a contribuit, alături de celelalte instituții cu atribuții în domeniu, la susținerea unei prezențe mult mai active a țării noastre în politica regională/internațională și, astfel, la valorificarea oportunităților în procesul de integrare euro-atlantică, respectiv la consolidarea poziției și perspectivelor României în cadrul unor organizații cu responsabilități la nivel mondial (precum O.N.U.).

În îndeplinirea responsabilităților ce îi revin, Serviciul a pus la dispoziția factorilor abilitați documente de informare cu relevanță pentru promovarea intereselor României în raporturile bilaterale cu state din regiune sau gestionarea unor evoluții cu impact asupra procesului de integrare europeană și euro-atlantică, respectiv de fundamente a poziției autorităților române în cadrul unor organisme regionale/internaționale ș.a.

Pe fondul implicării mai consistente a țării noastre în eforturile comunității internaționale de gestionare a unor evoluții cu potențial de risc în planul securității globale, datele și informațiile obținute de Serviciu au pus în evidență intensificarea demersurilor unor entități externe vizând realizarea propriilor obiective, diferite sau chiar opuse celor ale statului român.

Luând în calcul potențialul de pericol pentru securitatea națională, Serviciul Român de Informații și-a direcționat eforturile către monitorizarea și contracararea, prin modalități specifice, a acțiunilor derulate de servicii secrete și structuri de sprijin ale acestora provenind din:

- state care nu agreează extinderea N.A.T.O. și U.E.;
- state din regiuni unde, pe fondul campaniei antiteroriste internaționale, se înregistrează o consolidare a curenților antiamericane/antioccidentale;
- state interesate în menținerea/consolidarea capitalului de influență în țara noastră, respectiv în valorificarea, potrivit propriilor obiective, a oportunităților oferite de procesul de extindere al N.A.T.O. și Uniunii Europene.

Pe ansamblul anului 2003, cele mai semnificative riscuri de securitate au derivat din:

- activitățile unor servicii de informații și grupuri de interese ce au urmărit obținerea de date și informații referitoare la acțiunile derulate de autoritățile române în procesul de integrare euro-atlantică.

Demersurile informative ale acestora au vizat:

- capabilitățile de apărare și securitate națională ale României, precum și măsurile operate/proiectate în vederea asigurării interoperabilității cu cele ale N.A.T.O.;
- participarea țării noastre la acțiuni de cooperare euro-atlantică, inclusiv pe linia serviciilor secrete;
- prezența și activitățile desfășurate pe teritoriul național de către reprezentanți ori forțe N.A.T.O.;
- stadiul atins în procesul de adaptare a României la criteriile de performanță comunitare, respectiv evoluțiile înregistrate în derularea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană.

- inițiativele unor entități externe în vederea obținerii/consolidării unor poziții avantajoase în economia românească, respectiv valorificării oportunităților conturate în procesul de modernizare economică, în sensuri divergente intereselor statului român.

În acest sens, S.R.I. a acordat o atenție deosebită:

- tentativelor de acces la informații clasificate, îndeosebi cele referitoare la obiective și strategii de dezvoltare socio-economică ori a unor programe sectoriale în domeniul de interes strategic;
- încercărilor de influențare a unor procese decizionale în favoarea unor cercuri de interese externe;
- acțiunilor de influență/presiunilor exercitate de entități economice străine pentru a utiliza în beneficiul lor oportunitățile apărute în procesul de privatizare a unor importante obiective economice, care să poată fi folosite, ulterior, ca instrumente de proiectare a propriilor interese în raport cu țara noastră;

- campaniile propagandistice negative inițiate de state având interese contrare celor ale României, de natură să se repercuteze, direct sau indirect, asupra ritmului procesului de integrare europeană ori afirmării țării noastre ca factor de stabilitate în plan regional.

Procesul de investigare informativă a evidențiat implicarea unor entități străine în demersuri destinate afectării imaginii externe a țării noastre, prin prezentarea tendențioasă a unor dificultăți obiective sau subiective întâmpinate în implementarea criteriilor de performanță comunitară, ori a pozițiilor adoptate de România în probleme ce au generat divergențe în spațiul internațional.

Cel mai frecvent, prin temele abordate s-a urmărit prezentarea exacerbată a situației copiilor instituționalizați, corupției și birocratizării excesive, respectiv poziția adoptată de România în contextul disputelor transatlantice pe marginea jurisdicției Curții Penale Internaționale și modului de soluționare a crizei irakiene, utilizate ca argumente în erodarea credibilității țării noastre ca viitor membru al Uniunii Europene.

De asemenea, au fost monitorizate permanent evoluțiile cu caracter de risc asociate relațiilor cu unele state vecine, fiind identificate și semnalate factorilor de decizie inclusiv o serie de ingerințe din partea unor terți interesați în obstrucționarea/blocarea integrării României în structurile euro-atlantice.

Specificul activității de contraspionaj a impus, cu precădere, angajarea unor demersuri de ordin preventiv destinate protejării intereselor de securitate națională (231 situații). Deși, din considerente obiective, nu pot fi făcute exemplificări și particularizări pentru toate situațiile, se impune precizarea că potențialul de pericol al unor astfel de acțiuni a impus adoptarea unor măsuri complexe de contracarare, mergând până la declararea ca persona non grata/indezirabil, limitarea, întreruperea ori revocarea dreptului de ședere în România, nepermiterea intrării în țară(15 cazuri).

Spre exemplu, în scopul destrucurării unei rețele irakiene de spionaj ce activa pe teritoriul național, la propunerea S.R.I., autoritățile competente au dispus măsura declarării ca persona non grata a 6 diplomați ai acestui stat care desfășurau activități incompatibile cu statutul lor, iar unuia nu i s-a mai permis intrarea în România.

2.2. Protecția împotriva riscurilor de natură teroristă

■ În cursul anului 2003, principalele riscuri și amenințări de această natură la adresa securității naționale a României au continuat să fie reprezentate de impactul evoluțiilor externe ale fenomenului terorist.

Pe acest fond, structurile specializate ale Serviciului Român de Informații au avut prioritar în atenție potențialul de risc derivat din:

- **evoluțiile asociate campaniei internaționale împotriva terorismului, respectiv operațiunilor militare din Irak.**

Anterior declanșării războiului din Irak, Serviciul Român de Informații a prevenit punerea în aplicare a unui plan ce viza comiterea de atentate teroriste asupra unor obiective occidentale și israeliene din România, intenție care urma să fie pusă în practică imediat după inițierea operațiunilor militare împotriva regimului de la Bagdad.

Atentatele urmau să fie executate de cadre aparținând serviciului de informații irakian (aflate, sub diverse acoperiri, pe teritoriul României), sub coordonarea rezidenței de spionaj din cadrul Ambasadei Irakului la București.

Informațiile obținute au relevat că atacatorii urmau să acționeze în baza unor planuri întocmite din timp (care conțineau, în detaliu, amplasarea țintelor, căile de acces, elementele considerate a se constitui în vulnerabilități în protecția antiteroristă a obiectivelor vizate), prin utilizarea de aruncătoare de grenade A.G.-7, puse la dispoziție de către șeful stației de spionaj din Ambasada Irakului la București.

Măsurile de pregătire și punere în aplicare a planului au fost strict controlate informativ de către S.R.I., iar acțiunile preconizate au fost întrerupte, prevenindu-se producerea unor evenimente teroriste - persoanele care urmau să fie implicate în realizarea atentatelor fiind propuse pentru scoaterea din România.

Au fost declarați ca indezirabili ori s-a luat măsura nepermiterii intrării în țară pentru 33 de cetățeni irakieni și de alte naționalități.

Pentru deșurarea planului terorist, S.R.I. a beneficiat și de sprijinul unor servicii partenere străine, inclusiv în ceea ce privește adoptarea unor măsuri speciale antiteroriste;

- **manifestările conexe fenomenului terorist, îndeosebi din domeniul criminalității transfrontaliere** (traficul de droguri, armament și muniții, alte materiale, substanțe sau tehnologii supuse controlului asupra destinației finale, migrația ilegală, contrabanda cu diverse produse etc.);

- **eventuala transferare, în forme violente, la nivelul unor comunități de cetățeni străini, a unor conflicte din statele/zonele de origine** (precum tensiunile etnico-religioase ori de natură politico-ideologică semnalate la nivelul rezidenților turco-kurzi, arabi/musulmani sau proveniți din Orientul Îndepărtat);

- **existența, în România, a unor obiective străine potențial vizate de organizații teroriste** (misiuni diplomatice, reprezentanțe economice ori culturale etc. aparținând îndeosebi unor state/organizații angajate în campania internațională împotriva terorismului), inclusiv prezența pe/tranzitarea teritoriului național de către forțe militare americane implicate în operațiunile din Afganistan, Irak și spațiul ex-iugoslav;

- **activitățile desfășurate de nuclee alcătuite din cetățeni străini rezidenți în România, membri ori simpatizanți ai unor organizații cu preocupări sau antecedente teroriste**, care au vizat preponderent realizarea unor obiective de natură propagandistică, de prozelitism și de susținere financiar-logistică a structurilor de apartenență.

Pe teritoriul național au fost semnați membri și simpatizanți ai unor organizații teroriste străine de diverse orientări, precum cele:

- **fundamentalist-islamice** (“Frații Musulmani”, “Hezbollah”, “Partidul Eliberării Islamice”, grupări islamiste nord-africane);

- **militante palestiniene, religioase și laice** - “Hamas” și, mai slab reprezentate, cu o activitate sporadică, “Frontul Popular de Eliberare a Palestinei”, “Frontul Popular de Eliberare a Palestinei – *Comandamentul General*”, disidențele “Al Fatah” “*Mișcarea de Corecție*” și, respectiv “*Consiliul Revoluționar*”, “Frontul de Vest”, “Frontul Democrat de Eliberare a Palestinei”, “Frontul de Eliberare Palestinian”;

- **etnic-separatiste** (precum Congresul Poporului din Kurdistan - K.H.K., fost K.A.D.E.K., fost P.K.K.);

- **extremiste de stânga** (“Partidul/Frontul Revoluționar de Eliberare a Poporului” - D.H.K.P./C);

- **tranzitarea teritoriului național de către elemente teroriste active**, inclusiv ca urmare a situării României pe unele rute ale fluxurilor migraționiste originare din/care intersectează spații caracterizate de situații conflictuale și/sau cu problemă de natură teroristă;

- **menținerea unor vulnerabilități în paza și protecția unor obiective economice și sociale** ce ar putea constitui ținte ale unor eventuale acțiuni teroriste.

■ În condițiile creșterii, în perioada de referință, a gradului de pericolozitate a terorismului internațional, Serviciul Român de Informații, în calitate de autoritate națională în materie și de coordonator tehnic al Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului, a acordat o atenție

deosebită acțiunilor - derulate individual sau în cooperare internă și externă - în scopul:

- *identificării, prevenirii și contracarării riscurilor privind eventuala comitere de acțiuni teroriste pe teritoriul național;*

- *participării active, în conformitate cu obligațiile și angajamentele asumate de statul român, la campania internațională împotriva terorismului.*

• Cadrul general oferit de Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Terorismului și de Protocolul General de organizare și funcționare a Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului a permis derularea în bune condiții a misiunilor și responsabilităților instituțiilor și organismelor componente ale Sistemului, conform atribuțiilor lor legale, inclusiv pe coordonatele cooperării în formule multilaterale.

În acest sens, pot fi amintite acțiunile individuale, comune ori complementare derulate în vederea îndeplinirii obligațiilor/angajamentelor derivate din:

- *Planurile Naționale Anuale de Aderare la N.A.T.O. (ciclurile IV și V);*
- *Capitolul 24 – Justiție și Afaceri Interne de negociere a aderării României la Uniunea Europeană, subcapitolul referitor la combaterea terorismului;*
- *aplicarea prevederilor cadrului normativ cu relevanță în domeniu (precum cele de completare a listei cuprinzând persoanele fizice și juridice și/sau entități suspecte de săvârșirea sau finanțarea actelor de terorism);*
- *Protocoloalele și Planurile de cooperare interministeriale (bi- sau multilaterale) cu caracter general sau specific.*

În materia prevenirii și combaterii terorismului, Serviciul Român de Informații a încheiat și pus în practică, în cursul anului 2003, protocoale de cooperare cu Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază și Ministerul Apărării Naționale, precum și planuri inter-departamentale între structurile specializate al S.R.I. și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, respectiv Oficiul Național pentru Refugiați;

- *participarea României la activitățile de cooperare internațională în materie.*

• Eficiența măsurilor organizatorice și acțiunilor întreprinse a fost evidențiată în contextul derulării campaniei antiteroriste internaționale și, mai ales, a situației tensionate din zona Orientului Mijlociu, cu precădere premergător și după declanșarea acțiunilor militare împotriva regimului de la Bagdad, evoluții care au angrenat provocări semnificative din perspectiva misiunilor și atribuțiilor S.R.I.

Similar, în contextul atentatelor de la Istanbul din luna noiembrie 2003, Serviciul și-a intensificat măsurile specializate de natură informativ-operativă, de protecție și descurajare antiteroristă.

În ambele situații, la nivelul S.R.I. au fost activate structuri de gestionare a situațiilor de criză, pentru coordonarea activităților Serviciului, respectiv asigurarea comunicării operative cu celelalte instituții din sistemul de securitate națională.

• Pe ansamblu, analiza activităților desfășurate de S.R.I. - individual sau în cooperare cu celelalte instituții și organisme abilitate - evidențiază creșterea parametrilor de eficiență, reflectată în:

- derularea în bune condiții a activităților de investigare informativă pe profil desfășurate de către S.R.I., S.I.E., S.P.P. și de către serviciile departamentale din Ministerul de Interne și al Apărării, precum și al conlucrării pe cazuri comune;
- conjugarea optimă a eforturilor instituțiilor și organismelor cu atribuții în domeniul identificării și blocării fluxurilor de alimentare a terorismului cu resurse umane, mijloace specifice de acțiune, resurse financiare și logistice;
- eficientizarea măsurilor de protecție și a altor modalități speciale de descurajare a acțiunilor de factură teroristă;
- desfășurarea, de o manieră fermă, a acțiunilor de sancționare a preocupărilor și faptelor subsumate/asociate terorismului (judiciară ori prin alte măsuri specifice - întreruperea dreptului de ședere în țară, expulzarea, declararea ca persoană indezirabilă);
- perfecționarea mecanismelor destinate intervenției antiteroriste, inclusiv prin continuarea procesului de dotare specifică la standarde occidentale;
- dezvoltarea și aprofundarea acțiunilor de relaționare externă pe coordonatele cooperării internaționale în prevenirea și combaterea terorismului.

Totodată, s-au înregistrat evoluții pozitive în ceea ce privește:

- configurarea adecvată a activităților de pregătire și derulare a intervenției în urgențe civile generate de atacuri teroriste (inclusiv prin valorificarea concluziilor unor exerciții comune, cum ar fi cel derulat sub egida N.A.T.O./E.A.P.C. – DACIA 2003);
- optimizarea activităților de informare și relații publice în planul prevenirii și combaterii terorismului;
- continuarea procesului de adaptare/perfecționare a cadrului legislativ operant în materie.

■ În ceea ce privește răspunsul instituțional al S.R.I. la evoluțiile fenomenului terorist, măsurile adoptate în cursul perioadei de referință au avut un caracter anticipativ-preventiv, vizând:

- ***investigarea informativă a acțiunilor, fenomenelor și stărilor de fapt de natură să se constituie în riscuri și surse de risc de natură teroristă pentru securitatea națională, concomitent cu derularea unor acțiuni informativ-operative ofensive destinate contracarării acestora.***

În cursul anului 2003, structurile centrale și teritoriale au obținut **42.797** de informații primare pe profil (cu **4,8%** mai multe comparativ cu anul precedent), valorificate în:

- *cazurile aflate în atenție* (inclusiv operațiuni de prevenire și descurajare, unele derulate în cooperare cu parteneri străini).

La 31 decembrie 2003 se aflau în diverse stadii de lucru cu **2,7%** mai multe cazuri decât la momentul similar al anului trecut.

Acțiunile derulate în perioada de referință au implicat adoptarea a peste 700 de măsuri de prevenire, unele dintre acestea presupunând demersuri cu grad ridicat de complexitate.

Sunt de remarcat:

- acțiunile împotriva unor persoane identificate cu activități asociate terorismului: întreruperea dreptului de ședere și includerea pe lista de persoane indezirabile pentru România (în **51** de cazuri, față de 32 în anul precedent), nepermiterea intrării în țară etc.;

- demersurile destinate influențării/determinării unor persoane să renunțe la activitățile din care puteau rezulta amenințări la adresa siguranței naționale (**97** de acțiuni).

- *acțiunile de cooperare cu alte organisme ale statului*, inclusiv semnalarea către instituțiile abilitate a datelor necesare dispunerii înlăturării unor vulnerabilități și pericole (în **163** de situații);

- *colaborarea cu serviciile similare din străinătate* (fiind realizate schimburi de informații cu **52** de servicii – **1.556** de informații primite/transmise - și un număr important de operațiuni comune cu unele structuri partenere);

- informarea factorilor de decizie în stat, *prin intermediul a 139 de documente cu diverse grade de complexitate*.

• ***asigurarea protecției antiteroriste a misiunilor diplomatice, reprezentanțelor oficiale străine și a altor obiective date în competență, potențial vizate de acțiuni teroriste.***

Dispozitivele specializate de protecție au realizat controlul antiterorist a **5.341** persoane și **14.067** bagaje, reușind identificarea a **885** obiecte potențial periculoase și preîntâmpinarea a 7 pătrunderi ilegale în obiective;

• ***derularea activităților de intervenție antiteroristă și misiunilor de protecție-gardare.***

În acest sens, în cursul anului 2003, s-au realizat, printre altele:

- *acțiuni de descurajare, prin patrulare, la obiectivele pretabile să constituie potențiale ținte ale unor atacuri teroriste (1.825 de misiuni);*

- *dispozitivele de rezervă, necesare eventualei intervenții antiteroriste la diverse obiective, asigurate cu măsuri de protecție de către Serviciul Român de Informații, individual sau în cooperarea cu alte forțe, inclusiv cu ocazia diferitelor activități protocolare (1.284 de misiuni);*

- *gardarea și protecția antiteroristă a unor demnitari români și străini, conform reglementărilor în vigoare (1.006 misiuni);*

- *asigurarea permanentă a măsurilor de protecție antiteroristă la Aeroportul Internațional “Mihail Kogălniceanu” și la locațiile de cazare a trupelor N.A.T.O., pe durata conflictului din Irak;*

• ***protecția antiteroristă și controlul antiterorist-antidetunare la aeroporturile aviației civile din țara noastră.***

S-a executat controlul specializat asupra unui număr de **1.878.535** persoane și **7.120.398** bagaje (de mână, de cală sau cargo), ocazii cu care:

- au fost descoperite **1.357** arme de diferite tipuri (majoritatea de vânatoare), deținute cu forme legale, dar nedeclarate;

- au fost identificate alte **30.816** obiecte potențial periculoase;

- au fost reținute și predate altor organe **165** de persoane (îndeosebi Poliției de Frontieră și Poliției Transporturi Aeriene);

- **organizarea și executarea de controale și intervenții pirotehnice.**

Acțiunile în acest plan s-au materializat, în principal, în:

- **1.183** acțiuni de control tehnic antiterorist cu scop de prevenire;
- **1.204** misiuni de asigurare a permanenței pirotehnice;
- **147** misiuni în cazul unor suspiciuni sau amenințări - false - cu bombă, în **26** cazuri fiind identificați și autorii amenințărilor (6 în județul Olt, 4 în Timiș, 3 în Prahova, câte 2 în județele Brăila și Buzău, câte una în Arad, Bacău, Botoșani, Caraș-Severin, Galați, Gorj, Mureș, Sibiu și Vrancea);
- **21** intervenții pirotehnice de neutralizare a unor obiecte suspecte/dispozitive explozive improvizate.

În concluzie, se poate estima că - inclusiv pe fondul creșterii capacității de acțiune a structurii specializate - gradul de pericol privind comiterea unor acțiuni teroriste pe teritoriul României se menține la un nivel relativ scăzut, Serviciul Român de Informații monitorizând permanent potențialul de risc derivat din recrudescența fenomenului terorist internațional.

În cuantificarea potențialului de risc de natură teroristă, trebuie luate în calcul, totodată:

- angajarea României în campania antiteroristă internațională;
- participarea cu trupe în Irak și Afganistan;
- posibilitatea ca țara noastră să fie identificată ca o țintă semnificativă pe fondul dobândirii statutului de membru al N.A.T.O.;
- previzibila înmulțire a acțiunilor (vizite ale unor înalți oficiali etc.) și obiectivelor N.A.T.O. și ale unor state membre, pe teritoriul nostru național (reprezentanțe ale structurilor respective, baze militare ș.a.).

2.3. Combaterea altor riscuri și amenințări transfrontaliere

În condițiile intensificării preocupărilor internaționale de prevenire și contracarare/combateră a riscurilor și amenințărilor transfrontaliere, Serviciul Român de Informații a cooperat cu organisme abilitate ale statului român, derulând, potrivit competențelor sale legale, activități de investigare și documentare informativă a acțiunilor unor structuri/nuclee angajate în rețele de criminalitate organizată, de natură să afecteze securitatea națională.

■ Activitatea de investigare desfășurată de Serviciul Român de Informații a evidențiat o creștere a gradului de pericol asociat unora dintre formele specializate ale criminalității organizate transfrontaliere.

În cursul anului 2003, cele mai relevante surse de risc în planul securității naționale pe această dimensiune au fost conturate de:

- **traficul de droguri și precursori ai acestora**

Deși România continuă să reprezinte preponderent un spațiu de tranzit și depozitare temporară, componenta de distribuție este în curs de consolidare, tendință care, corelată cu intensificarea preocupărilor (derulate îndeosebi de cetățeni străini membri ai unor rețele internaționale) de introducere în țara noastră a unor instalații de sinteză a unor droguri ușoare (precum ecstasy) face ca această categorie de riscuri să fie inclusă pe lista de priorități a Serviciului.

Rețelele de trafic și distribuție a drogurilor identificate pe teritoriul național sunt alcătuite în principal din cetățeni turci, sirieni, iranieni, moldoveni - și din alte state ale spațiului C.S.I. – precum și italieni, care dispun de conexiuni în lumea interlopă autohtonă.

Mai mult, unele elemente interlope autohtone și-au creat conexiuni directe în țări occidentale, unde au fost implicate în comiterea unor infracțiuni specifice crimei organizate - inclusiv pe linia traficului de stupefiante - ulterior devenind furnizori pentru grupări de distribuție locală din țara noastră.

În cursul anului 2003, Serviciul a sesizat/informat organismele de cercetare și urmărire penală în legătură cu activitățile derulate de rețele implicate în traficul de droguri ce activau pe teritoriul județelor Brăila, Vaslui, Mureș, Gorj, Cluj, Caraș-Severin și Timiș;

- **migrația ilegală și traficul de persoane**

Fenomenul este în expansiune la nivel internațional, ca urmare a existenței unui mare număr de persoane provenind din state cu un nivel de dezvoltare scăzut ce vizează accesul în spațiul Schengen și, totodată, profitabilității în creștere a acestui tip de activități.

În cadrul rețelor tradiționale de migrație ilegală ce tranzitează România dinspre spații asiatice (Pakistan, Bangladesh, Afganistan, Iran, Irak), Turcia și statele C.S.I. către state occidentale, se remarcă o creștere a numărului cetățenilor români (atât în calitate de emigranți, cât și de călăuze, transportatori și organizatori).

S.R.I. a pus la dispoziția instituțiilor abilitate să efectueze cercetarea și urmărirea penală date și informații privind structuri ale criminalității organizate specializate în asemenea activități, ce acționau în județele Iași, Vaslui, Brăila, Bihor;

- **operațiunile de spălare a banilor**

În condițiile creșterii preocupării grupărilor criminale pentru profesionalizarea mijloacelor și metodelor utilizate pentru spălarea banilor, cele mai frecvente modalități utilizate pentru „albirea” pe teritoriul național a unor fonduri ilicite obținute în străinătate au fost:

- finanțarea activității unor societăți comerciale cu sume în valută introduse ilegal în țară, prin ocolirea sistemului bancar;
- efectuarea de achiziții imobiliare sau plasamente pe piața de capital în numele unor firme *off-shore* sau fonduri de investiții cu identități obscure;
- angrenarea firmelor care au ca obiect de activitate jocurile de noroc (n.n. - folosirea cazinourilor fiind o modalitate predilectă de oficializare a sumelor obținute ilicit);

Deseori, respectivele fonduri sunt transferate în străinătate (n.n.- după refinanțarea “fluxurilor productive” din economia subterană) prin intermediari, în tranșe ce nu depășesc plafonul minim admis de lege (echivalentul a 10.000 Euro).

Au fost investigate informativ și semnalate factorilor în drept operațiuni de spălare de bani derulate prin intermediul unor firme constituite în Timiș, Brăila, Iași, Suceava, Neamț, Alba, Dâmbovița, Sălaj, Giurgiu etc.

■ Pe de altă parte, deși capacitățile industriei speciale din țara noastră rămân un obiectiv de interes pentru entități străine (îndeosebi din state arabe sau asiatice), care dezvoltă programe clandestine de înarmare, măsurile dispuse la nivelul instituțiilor abilitate ale statului român au condus la o diminuare considerabilă a riscurilor asociate **traficului cu substanțe și materiale supuse controlului destinației finale, respectiv armament convențional.**

Au fost identificate, totuși, unele tentative de derulare a unor operațiuni de trafic cu armament convențional în care s-au implicat cadre și agenți ai serviciilor de informații din țările beneficiare (amplasate, de regulă, în Orientul Mijlociu, Africa Centrală și de Nord), majoritatea supuse restricțiilor internaționale, respectiv furnizoare (în mare parte din spațiul ex-sovietic).

■ Analizele efectuate la nivelul Serviciului au evidențiat că, pe ansamblu, demersurile derulate pe linia securizării frontierelor - materializate în implementarea unor măsuri de ordin juridic și instituțional compatibile cu cele comunitare, creșterea gradului de interoperabilitate și asigurarea unei dotări logistice performante - au condus la consolidarea capacității de acțiune a sistemului național angrenat în managementul riscurilor și amenințărilor transfrontaliere.

Cu toate eforturile susținute depuse la nivel național, au continuat să fie identificate vulnerabilități în activitatea structurilor cu responsabilități în prevenirea și combaterea riscurilor și amenințărilor transfrontaliere.

Dificultățile cele mai semnificative în prevenirea/limitarea pericolelor generate de acțiunile grupărilor criminale transfrontaliere au fost generate de:

- deficiențe în funcționarea sistemului de control al frontierei de stat (n.n. – a căror soluționare a reprezentat, de altfel, o prioritate a noului sistem de management integrat al frontierei, aflat în curs de operaționalizare în prezent);

- costurile ridicate necesare pentru dotarea tuturor punctelor de control trecere frontieră cu aparatură de detectare a falsurilor, stupefiantelor și de identificare a persoanelor;

- coruptibilitatea unor funcționari publici din cadrul instituțiilor abilitate;

- prezența pe teritoriul național a unor grupuri de cetățeni străini, îndeosebi din spațiul ex-sovietic și Orientul Mijlociu și Îndepărtat, semnalati cu activități de criminalitate organizată transfrontalieră;

- creșterea interesului unor elemente/grupări autohtone față de asocierea cu structuri similare străine în derularea de activități specifice crimei organizate, generatoare de câștiguri facile substanțiale.

2.4. Vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea economică a securității naționale

S.R.I. a identificat și semnalat factorilor cu atribuții în coordonarea sectoarelor economice atât unele disfuncții apărute în derularea programelor de restructurare și modernizare, care puteau greva asupra eficienței măsurilor implementate și antrena riscuri pe diferite paliere ale vieții sociale, cât și o serie de oportunități de natură economică conturate în plan intern și/sau internațional.

De asemenea, structurile specializate ale Serviciului au monitorizat inițiative derulate - direct ori indirect - de către entități interne sau externe în vederea promovării unor obiective divergente în raport cu cele naționale, care au fost contracarate prin posibilități proprii sau, după caz, au fost puse la dispoziția factorilor în drept să adopte măsuri de ripostă și/sau sancționare, potrivit legii.

Procesul de investigare informativă a evidențiat că, în anul 2003, principalele vulnerabilități ori riscuri pe dimensiunea economică a securității naționale au fost generate, pe lângă cauze obiective, de:

■ **persistența unor dificultăți în implementarea politicilor sectoriale prevăzute de programul național de aderare la Uniunea Europeană.**

Demersurile S.R.I. în susținerea eforturilor de integrare au evidențiat existența unor disfuncții în derularea unor programe vizând îndeplinirea criteriilor comunitare de performanță în unele domenii (precum politicile industriale și ajutoarele de stat, agricultură și protecția mediului), respectiv a unor proiecte cu finanțare comunitară (ISPA, PHARE și SAPARD).

În anul 2003, vulnerabilități semnificative de natură să afecteze finalizarea negocierilor de aderare au fost asociate:

- existenței unui cadru normativ incomplet, ceea ce a favorizat perpetuarea neclarităților în delimitarea atribuțiilor instituțiilor angrenate în realizarea unor programe pe linia aderării, repercutându-se asupra coordonării eficiente a eforturilor angajate în acest sens;
- întârzierilor în procesul de creare și operaționalizare a unor organisme specializate;
- consistenței uneori scăzute a acțiunilor de punere în practică a programelor și strategiilor elaborate la nivel central;

■ **deficiențe de ordin managerial manifestate pe diverse paliere în sectoare/domenii cu relevanță pentru securitatea economică, care au determinat:**

- *perpetuarea unor vulnerabilități în activitatea sectorului energetic, care, coroborate cu deficitul hidrografic sever înregistrat în 2003, au conturat riscul unei crize de sistem.*

Pe lângă dificultățile asociate stării precare a unor echipamente și instalații și limitărilor de ordin financiar, acțiunile ilicite ale unor grupuri de interese au afectat/puteau afecta - prin majorarea costurilor, întârzieri în finalizarea lucrărilor și neîndeplinirea parametrilor de performanță prevăzuți în studiile de fezabilitate - derularea procesului de modernizare-reabilitare a obiectivelor energetice.

De asemenea, au fost identificate tentative ale unor firme autohtone care dispuneau de conexiuni în exterior și vizau obținerea unor poziții proeminente pe piața energetică națională;

- *afectarea capacității de asigurare a unor materii prime din resurse interne (pe fondul abandonării unor lucrări de investiții aflate în diferite stadii de execuție), respectiv de cuplare a României la rutele internaționale de transport a petrolului/gazelor naturale.*

Pe acest fond, cercuri de afaceri autohtone și străine au continuat să acționeze pentru promovarea propriilor interese în economia românească, prin preluarea controlului asupra importurilor de combustibili și compromiterea/blocarea inițiativelor de dezvoltare a surselor/rutelor alternative;

- *persistența unor disfuncții în derularea proiectelor de reabilitare a infrastructurii*, care au grevat asupra succesului programelor angajate în acest domeniu.

Informațiile obținute de S.R.I. și transmise factorilor de decizie au evidențiat existența unor surse de risc pentru derularea proiectelor de infrastructură, asociate:

- încredințării unor lucrări publice pe criterii clientelare sau în schimbul unor avantaje materiale - fără organizarea, în prealabil, de licitații sau organizarea formală a acestora - soldate cu atribuirea de lucrări unor antreprenori care nu dispun de capacități pentru realizarea lucrărilor conform clauzelor contractuale.

În consecință, s-au înregistrat abateri de la standardele de calitate, întâzieri față de termenele contractuale și majorări artificiale ale costurilor lucrărilor;

- recepției lucrărilor de către beneficiar fără ca executantul să fi realizat integral obligațiile contractuale;

- capacității limitate de valorificare a programelor comunitare, îndeosebi în ceea ce privește elaborarea unor proiecte de finanțare eligibile;

- *apariția/menținerea unor premise de risc pentru securitatea alimentară*, ca urmare a disfuncțiilor înregistrate - îndeosebi la nivelul structurilor locale ale administrației - în implementarea măsurilor guvernamentale de sprijin pentru producătorii agricoli, la care se adaugă degradarea accentuată a infrastructurii de irigații, fapt care a agravat riscurile generate de seceta prelungită.

Pe de o parte, datele disponibile la nivelul Serviciului au relevat că gradul ridicat de fragmentare a exploatațiilor agricole și incapacitatea financiară a producătorilor autohtoni, respectiv a industriei alimentare din România au continuat să acționeze ca factori favorizanți pentru tentativele unor grupuri de interese vizând instituirea unei dependențe marcate față de producătorii externi.

Pe de altă parte, sunt indicii că tentativele unor grupuri de interese autohtone ori străine de realizare a unor concentrări economice/monopoluri zonale sau naționale (îndeosebi prin asigurarea proprietății/controlului asupra unor mari suprafețe de teren, preponderent în zona de vest a țării) au vizat cu precădere scopuri speculative, inclusiv pe piața funciară.

De asemenea, au fost identificate intențiile unor firme de profil de a realiza importuri de material semincer/seminal ori furaje de o calitate inferioară și/sau organisme modificate genetic, respectiv produse de origine animală din zone supuse restricțiilor (ca urmare a unor epizootii), cu efecte negative asupra productivității sectorului agricol ori de natură să inducă riscuri în planul sănătății populației;

- *perpetuarea unor riscuri la adresa factorilor de mediu*, pe fondul nerealizării integrale a programelor investiționale asumate prin contractele de privatizare și menținerii deficiențelor din cadrul unor agenți economici a căror activitate este intens poluantă (inclusiv cu impact transfrontalier).

Unii administratori/propietari nu au manifestat interes pentru derularea programelor de reabilitare/modernizare absolut necesare în condițiile în care instalațiile/echipamentele industriale din cadrul a numeroase societăți comerciale sunt uzate fizic și moral, iar procesele tehnologice nu îndeplinesc cerințele prevăzute în standardele europene de securitate ecologică.

Totodată, au fost efectuate importuri ilegale de mărfuri cu grad ridicat de uzură (aparatură electronică și electrocasnică, materiale textile, mobilier ș.a.), substanțe toxice (inclusiv unele cu destinație agricolă dar a căror utilizare a fost interzisă în spațiul comunitar, ca urmare a gradului lor ridicat de pericol pentru mediu ori sănătatea populației) respectiv materiale nocive pentru care nu există instalații și tehnologii de distrugere - un volum semnificativ al acestor deșeuri (unele cu un grad ridicat de toxicitate) fiind depozitat în condiții de siguranță precare.

Au fost, de asemenea, identificate riscuri de afectare a patrimoniului silvic național - ca urmare a aplicării abuzive a Legii nr.1/2000 și, respectiv, defrișărilor necontrolate (unele în zone protejate) – respectiv a celui hidrografic, ce pot afecta grav echilibrul ecologic;

- *vulnerabilități în domeniul comunicațiilor și tehnologiei informației, pe fondul unei evoluții dinamice a pieței de profil.*

Din această perspectivă, rețin atenția efectele negative induse asupra dezvoltării pieței specializate autohtone de perpetuarea unor disfuncții în activitatea managerială la nivelul unor operatori de profil, respectiv a unor practici neconcurențiale vizând obținerea/consolidarea unor poziții dominante pe piața autohtonă a telecomunicațiilor.

Totodată, au continuat să fie identificate riscuri de securitate a sistemelor informatice, precum și cazuri de utilizare a unor stații de emisie-recepție fără aviz tehnic, autorizație sau licență de funcționare ori cu încălcarea puterilor de emisie și frecvențelor de lucru aprobate;

■ acțiuni ale unor grupuri de interese vizând valorificarea oportunităților generate în procesul de privatizare, respectiv în faza post-privatizare, în sensuri divergente intereselor publice.

- O atenție deosebită a fost acordată protejării și promovării intereselor naționale în cadrul procesului de privatizare a unor obiective economice de importanță strategică, a căror preluare a făcut/face obiectul preocupărilor de această natură ale unor entități autohtone și/sau străine.

- În același timp, au fost avute în vedere situațiile în care noii proprietari ai unor societăți comerciale au ignorat obligațiile asumate prin contractul de privatizare și au acționat în vederea obținerii de profituri rapide, cu impact sever asupra indicatorilor economico-financiar ai respectivelor societăți, precum și în plan social.

În unele situații, pachetele majoritare de acțiuni au fost achiziționate de investitori de portofoliu – interesați exclusiv de operațiuni speculative conjuncturale – care au acționat prioritar în direcția recuperării imediate a investiției efectuate, prin vânzarea unor active (inclusiv dezmembrarea și valorificarea ca fier vechi a unor echipamente aflate în stare de funcționare).

Chiar dacă, ulterior, contractele au fost reziliate, pagubele generate obiectivelor economice în cauză și bugetului de stat nu au mai putut fi recuperate în totalitate, multe dintre acestea intrând în lichidare sau faliment;

■ privarea bugetului public de importante resurse, ca urmare a persistenței practicilor de criminalitate economico-financiară, materializate în sustrageri de la plata obligațiilor fiscale și vamale.

Ca și în anul precedent, cele mai frecvente și mai păgubitoare activități evazioniste au fost identificate în sfera operațiunilor comerciale cu produse puternic accizate, modalitățile predilecte utilizate pentru sustragerea de la plata obligațiilor fiind:

a) în comerțul cu produse petroliere:

- sustragerea de la plata accizelor aferente cantităților de produse petroliere rezultate din procesarea țițeiului;

- vânzarea pe piața internă, drept combustibili, a unor produse reziduale supuse unui proces de aditivare;

- comercializarea la intern a carburanților declarați ca fiind destinați exportului, pentru a beneficia de scutirea de la plata unor taxe și impozite;

b) în operațiunile comerciale cu cafea și țigarete:

- utilizarea unor documente false privind originea, cantitatea și prețul mărfurilor importate;

- achiziționarea ilegală a unor importante cantități de țigarete și cafea din magazine de tip duty-free din punctele vamale de frontieră - care sunt exceptate de la plata taxelor vamale - și comercializarea lor ulterioară în țară, la prețul pieței;

- introducerea clandestină în țară a țigaretelor fabricate în străinătate, care sunt ambalate, inscripționate și timbrate similar cu produsele filialelor din România ale companiilor multinaționale producătoare de țigarete;

c) în producția și comercializarea alcoolului și a produselor derivate:

- utilizarea unor firme "fantomă" pentru derularea operațiunilor comerciale, în numele cărora sunt emise facturi și chitanțe fiscale;

- preluarea firmelor ce înregistrează datorii către bugetul de stat de către cetățeni străini (preponderent din țări care nu dau curs eventualelor cereri de extrădare sau persoane fictive);

- schimbarea frecventă a sediilor firmelor, în vederea obstrucționării activităților de control;

- producerea unor însemnate cantități de alcool sustrate contorizării (prin desigilarea instalațiilor de producție, de multe ori cu complicitatea supraveghetorilor fiscali, sau prin instalarea unor conducte secundare, care ocolesc contoarele);

- declararea producției drept probe tehnologice, pentru a se evita achitarea impozitelor și taxelor aferente;

- derularea de operațiuni de import-export cu sustragerea - parțială sau totală - de la plata taxelor vamale (prin subevaluarea în vamă a mărfurilor importate, declararea unor exporturi fictive de alcool, în scopul recuperării T.V.A. ș.a.);

- utilizarea de marcaje fiscale falsificate.

Măsurile adoptate la nivelul instituțiilor statului cu atribuții de control și aplicare a legii (inclusiv ca urmare a informărilor/sesizărilor S.R.I.) au condus la diminuarea acestor practici, însă dimensiunile lor continuă să reprezinte un factor de risc.

2.5. Apărarea valorilor și mecanismelor constituționale

În îndeplinirea responsabilităților ce îi revin, Serviciul Român de Informații a acționat pentru identificarea, prevenirea și contracararea - îndeosebi prin informarea factorilor abilitați - a evoluțiilor cu potențial de risc în planul stării de legalitate și stabilitate internă, respectiv manifestării libere și neîngrădite a drepturilor și libertăților cetățenești.

Anul 2003 a marcat o creștere a capacității de contracarare a unor activități ce puteau afecta exercitarea eficientă a actului de autoritate și egalitatea de șanse între cetățenii României, Serviciul cooperând activ cu organismele de aplicare a legii în identificarea și destructurarea mecanismelor de prejudiciere a intereselor publice.

O atenție deosebită a fost acordată susținerii acțiunilor de combatere a corupției, dat fiind impactul major al manifestărilor asociate acestui fenomen asupra tuturor componentelor vieții sociale și, nu în ultimul rând, repercusiunilor induse în derularea procesului de integrare europeană.

Totodată, au fost avute în vedere inițiativele unor entități autohtone sau externe destinate promovării unor idei și curente de opinie de natură să afecteze climatul de stabilitate internă ori să inducă percepții negative asupra realităților românești la nivelul unor organisme internaționale, generând dificultăți suplimentare în atingerea obiectivelor majore de dezvoltare economică și socială, respectiv de politică externă ale țării noastre.

Procesul de investigare informativă derulat de S.R.I. a vizat punerea în evidență a vulnerabilităților și riscurilor de securitate națională asociate:

■ **influențelor exercitate pe diverse paliere ale sistemului administrației publice în vederea deturnării actului de autoritate în interes personal sau de grup**, cu efecte directe asupra eficienței acestuia și, totodată, asupra încrederii populației în autorități.

Au fost identificate situații în care factori de decizie din structurile administrației publice locale au săvârșit abuzuri în exercitarea prerogativelor funcției deținute, materializate în:

- organizarea unor licitații formale pentru atribuirea de contracte publice;
- trecerea abuzivă din domeniul public în cel privat a unor terenuri și bunuri imobiliare, în vederea însușirii lor ilegale;
- eliberarea de titluri de proprietate unor persoane neîndreptățite sau distrugerea documentelor ce atestă astfel de drepturi (cărțile funciare);
- concesiunea ilegală ori dezavantajoasă a unor bunuri imobile aparținând domeniului public;

■ **perpetuării deficiențelor în îndeplinirea actului de justiție**, care au condus la nerespectarea drepturilor unor cetățeni și deteriorarea percepției publice asupra activității instituțiilor de aplicare a legii.

Și în anul 2003 au continuat să fie semnalate tentative de influențare - prin corupere, intimidare ori alte mijloace ilicite - a deciziilor instanțelor de judecată de la diverse nivele (teritorial, zonal ori central) în favoarea unor grupuri de interese.

Pe lângă judecători și procurori, în tentativele de viciere a actului de justiție au fost angrenate, în schimbul unor avantaje materiale, și diverse categorii de persoane ce activează în domeniu (avocați, experți judiciari sau tehnici, executori judecătorești, grefieri, notari publici);

■ **menținerii situației de criză din sistemul sanitar**, pe fondul insuficienței fondurilor și unor disfuncții în gestionarea resurselor disponibile la nivelul unor unități sanitare/case de sănătate cu efecte directe în planul asigurării dreptului fundamental la ocrotirea sănătății.

Serviciul Român de Informații a identificat și transmis factorilor responsabili informații referitoare la stări de fapt și evoluții cu potențial de risc în planul sănătății populației, între care s-au evidențiat:

- perspectivele întreruperii/sistării neprogramate a activității unor unități spitalicești (n.n. – situații de acest fel fiind înregistrate, practic, în toate județele țării), ca urmare a acumulării unor datorii considerabile față de furnizorii de servicii și utilități, respectiv a dificultăților acute în asigurarea stocurilor de alimente și medicamente;

- condițiile improprii în care își desfășoară activitatea unele spitale, pe fondul nerealizării lucrărilor de reparații, igienizare și modernizare, la care se adaugă lipsa de personal medical specializat (mai ales la unitățile sanitare din mediul rural);

- disfuncțiile în onorarea rețetelor compensate și gratuite, generate de blocajele financiare pe circuitul furnizori - farmacii - case de asigurări de sănătate;

- sincopile severe în funcționarea serviciilor de ambulanță și centrelor de transfuzii.

Totodată, au fost puse în evidență numeroase situații în care factorii cu atribuții de coordonare a activității de profil au gestionat în interes personal sau de grup fondurile existente, ceea ce s-a repercutat asupra calității actului medical.

Cele mai frecvente modalități utilizate au constat în:

- ignorarea/eludarea prevederilor legale referitoare la organizarea unor licitații publice/electronice pentru achiziționarea de echipamente, medicamente, materiale sanitare și alimente, respectiv pentru încheierea unor contracte de servicii, în vederea favorizării unor firme agreate;

- încheierea, prin cointeresarea materială a unor responsabili din cadrul spitalelor, a unor contracte dezavantajoase pentru unitățile pe care aceștia le reprezintă;

- conflictul de interese public/privat, numeroși factori cu funcții de decizie în sistemul sanitar fiind acționari/administratori ai unor firme cu activitate în domeniu;

- nerespectarea destinațiilor fondurilor repartizate de către ordonatorii de credite, în detrimentul programelor naționale de sănătate;

În baza informărilor S.R.I. au fost dispuse măsuri de cercetare administrativă, soldate, în unele situații, cu sesizarea organelor de urmărire penală.

■ intensificării acțiunilor destinate transpunerii în practică a unor idei și concepții de factură autonomist-separatistă, prin specularea conceptelor privind dezvoltarea regională aflate în dezbatere la nivelul unor foruri europene sau, chiar, aplicate în unele state membre.

Analiza acțiunilor derulate, în perioada de referință, de către exponenții cercurilor radicale maghiare din România în direcția obținerii autonomiei teritoriale pe criterii etnice a evidențiat o modificare tactică semnificativă: deplasarea accentului de pe dimensiunea discursivă, propagandistică, pe cea organizatorică și adoptarea unei atitudini mult mai pragmatice, concretizată în inițiative legislative vizând legitimarea obiectivelor separatiste și a unor structuri neconstituționale de guvernare autonomă.

Deși nu dispun, în acest moment, de o susținere consistentă la nivelul comunității maghiare, inițiativele autonomiste promovate de exponenți ai cercurilor radicale din țară și străinătate continuă să inducă riscuri în planul climatului interetnic și, chiar, să stimuleze apariția unor pusee extremist-naționaliste;

■ **inițiativelor propagandistice susținute de entități autohtone și/sau străine destinate promovării unor interese de grup ori conturării unor curente de opinie de natură să se repercuteze asupra coeziunii sociale ori succesului unor demersuri de politică externă ale țării noastre.**

În perioada de referință, au fost monitorizate și semnalate factorilor de decizie sursele de risc derivate din:

- exploatarea propagandistică a unor situații tensionate înregistrate la nivel local în vederea acreditării ideii că statul român nu asigură egalitatea de șanse pentru cetățenii săi sau, chiar, pentru lansarea unor mesaje acuzatoare referitoare la pretinse discriminări instituționalizate la adresa unor comunități (cele mai frecvente trimiteri de această natură vizând minoritatea țigănească);

- inițiativele nucleelor adepte ale ideologiilor extremiste (îndeosebi de sorginte comunistă) ori anarhiste/antiglobalizare, destinate racolării de noi membri și simpatizanți prin propagarea acestor idei și concepții în rândul unor grupuri de populație afectate de dificultăți socio-economice;

- activitățile unor organizații pseudo-religioase ori cu caracter ezoteric, promoțoare de mesaje antisociale cu impact asupra tinerilor și unor categorii sociale defavorizate.

2.6. Provocări pe dimensiunea asigurării stabilității sociale

Datele obținute de S.R.I. și puse la dispoziția factorilor de decizie relevă că evoluția problematicii sociale s-a înscris, pe ansamblu, pe un trend pozitiv, caracterizat prin creșterea gradului de stabilitate și reducerea tensiunilor în cadrul unor grupuri sociale mari.

Cu toate acestea, persistența unor disfuncții în derularea proiectelor de modernizare economică, respectiv în implementarea unor programe de reconversie profesională ori de protecție socială s-a repercutat asupra nivelului de trai al unor categorii de populație.

În anul 2003, cele mai semnificative efecte în planul securității naționale pe dimensiunea socială au fost induse de:

■ **dificultățile cu care continuă să se confrunte unele segmente de populație în asigurarea nivelului minim de trai.**

Nivelul scăzut de trai al unor grupuri de populație (țărani, grupuri asistate social ș.a.) a favorizat apariția/persistența unor tensiuni materializate în inițierea unor acțiuni de protest la nivel local.

Și în cursul anului trecut, capacitatea de susținere financiară a programelor sociale a fost grevată de derularea unor activități lucrative "la negru" și, totodată, de acumularea, de către unele societăți, a unor restanțe considerabile în plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale și fondul de șomaj.

Pe de altă parte, preluarea de către administrația publică locală a responsabilităților de susținere a unor forme de asistență socială a generat – date fiind austeritatea bugetului și disfuncțiile în distribuirea fondurilor către potențialii beneficiari legali – nemulțumiri accentuate;

■ **perpetuarea nemulțumirilor cu cauzalitate economică**, asociate în general, modului de derulare a proceselor de restructurare/modernizare, respectiv de privatizare a unor entități economice.

- Pe ansamblul anului 2003, tensiuni în rândul salariaților au fost generate de:
 - nerespectarea, de către noii proprietari, a obligațiilor asumate referitoare la disponibilizările de personal și menținerea profilului de activitate, respectiv a prevederilor contractelor colective/individuale de muncă;
 - întârzierile repetate ori neachitarea, pentru perioade îndelungate, a drepturilor salariale, coroborate cu perspectivele incerte de redresare a societăților în cauză;
 - temerile asociate demarării proiectelor de restructurare la nivelul unor agenți economici de mari dimensiuni sau aflați în zone monoindustriale.
- Pe de altă parte, persistența unor disfuncții în derularea programelor de reconversie profesională - efect al aplicării neunitare a strategiilor de profil, dublată de disiparea responsabilităților de monitorizare/gestionare a acestora (unele beneficiind de finanțare comunitară) - a continuat să se repercuteze asupra eficienței măsurilor destinate creșterii gradului de ocupare și mobilității pieței muncii;

■ **sincopele în furnizarea serviciilor de bază pentru populație (apă, canalizare, energie electrică și termică), dublate de creșterea tarifelor practicate de societățile de profil.**

La agravarea dificultăților au contribuit două categorii de factori:

- gradul avansat de uzură al infrastructurii specifice - pe fondul insuficienței resurselor financiare necesare modernizării -, care a condus la producerea a numeroase defecțiuni soldate cu întreruperea activității pe diferite tronsoane;
- acumularea unui volum considerabil de arierate pe relația furnizori specializați – societate de servicii publice – consumator (ca urmare a diminuării veniturilor unor segmente sociale sub limita minimă necesară acoperirii cheltuielilor pentru utilități, respectiv problemelor de finanțare, de la bugetele locale, a activității unor societăți de termoficare), crescând semnificativ numărul localităților în care a fost sistată furnizarea utilităților urbane minimale.

Deși, pe ansamblu, comparativ cu anii precedenți, s-a înregistrat o diminuare a riscurilor de destabilizare a climatului social prin acțiuni protestatare de mare amploare, s-au perpetuat surse de tensiune capabile să amorseze manifestări cu caracter local, susceptibile a fi marcate de accente violente.

3. Protecția informațiilor clasificate

Anul 2003 a marcat derularea unei etape importante în optimizarea funcționării sistemului național de protecție a informațiilor clasificate, Serviciul Român de Informații îndeplinindu-și integral sarcinile ce i-au revenit pe linia coordonării generale și controlului activităților privind protecția informațiilor clasificate naționale și N.A.T.O., inclusiv prin valorificarea experienței Oficiului de Securitate al N.A.T.O. - NOS și a serviciilor de informații partenere din spațiul euro-atlantic.

■ În virtutea responsabilităților sale legale pe linia **protejării informațiilor clasificate naționale**, Serviciul și-a racordat consecvent activitățile la evoluțiile cadrului legislativ și instituțional intern. Eforturile depuse în perioada de referință au permis consolidarea structurilor specializate ale Serviciului, și, pe această bază, a capabilităților de a furniza expertiză în fundamentarea cadrului metodologic și operaționalizarea sistemului național de protecție a informațiilor clasificate.

Activitățile desfășurate de Serviciu în aplicarea Legii nr. 182/2002 s-au materializat în:

- fundamentarea analitică și participarea cu experți la elaborarea și avizarea proiectelor actelor normative generale și a reglementărilor sectoriale destinate implementării, la nivel național, a standardelor și procedurilor de securitate necesare.

Astfel au fost analizate și formulate avize pentru 12 proiecte de hotărâri ale Guvernului privind listele de informații secrete de stat, pe niveluri de secretizare, elaborate de diferite instituții. Au fost reconsiderate din punct de vedere al conformității și legalității anexele la H.G. nr. 1600/2002 privind obiectivele, sectoarele și locurile care prezintă importanță deosebită pentru protecția informațiilor secrete de stat, s-au formulat observații și propuneri la 5 proiecte de acorduri bilaterale referitoare la protecția informațiilor clasificate.

De asemenea, Serviciul a realizat **1.360** activități de expertiză și consiliere la autoritățile și instituțiile centrale și locale (820), precum și la agenții economice cu capital integral sau parțial de stat (540). A fost acordată asistență de specialitate pentru întocmirea listelor cu informații clasificate pe niveluri de secretizare, stabilirea obiectivelor, sectoarelor și locurilor care prezintă importanță deosebită pentru protecția secretelor de stat, sprijinirea autorităților publice pentru elaborarea normelor interne de aplicare a Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate, constituirea structurilor de securitate, elaborarea și implementarea programelor de prevenire a scurgerii de informații ș.a.m.d. Concomitent, s-a acționat pe linia instruirii și consilierii personalului structurilor de securitate de la autoritățile și instituțiile publice, agenții economice cu capital integral sau parțial de stat și alte persoane de drept public sau privat;

- realizarea evidenței deținătorilor legali de informații clasificate, fiind în fază avansată de derulare procesul de identificare și evaluare a nivelurilor de secretizare a informațiilor clasificate deținute de persoanele juridice sau fizice din sfera de competență a Serviciului;

- inițierea și implementarea unor măsuri de securitate protectivă, de natură juridică, procedurală, fizică, a personalului și a surselor generatoare de informații – INFOSEC;

- avizarea accesului persoanelor fizice și juridice la informații clasificate, inclusiv pe linia participării la negocierea și derularea relațiilor contractuale, fiind operaționalizat sistemul de eliberare, de către ORNISS, a autorizațiilor și certificatelor de securitate industrială.

Dinamica și volumul verificărilor de securitate efectuate au înregistrat evoluții deosebite, numărul acestora crescând de peste 25 de ori față de anul precedent. Din cele 4.241 cereri primite în cursul anului 2003 (4.137 persoane fizice și 104 persoane juridice), 2.040 au fost avizate pozitiv, celelalte aflându-se în diverse faze de verificare.

- creșterea capacității de control a Serviciului în domeniul protecției informațiilor clasificate.

În acest sens, au fost organizate - pentru cadrele proprii - cursuri de formare a agenților constatori în domeniul exercitării controlului și aplicării sancțiunilor la regimul protecției informațiilor clasificate.

■ Operaționalizarea și perfecționarea sistemului de **protecție a informațiilor clasificate N.A.T.O.** a reprezentat o prioritate de prim rang a Serviciului în perioada de referință.

Au fost îndeplinite întocmai și la termenul stabilit obiectivele prevăzute în Planul acțiunilor prioritare de pregătire a integrării României în N.A.T.O., pe linia organizării și funcționării Registrului intern, pregătirii personalului, constituirii punctelor de lucru, conlucrării cu autoritatea națională de securitate (O.R.N.I.S.S.) și reprezentanții Oficiului de Securitate al N.A.T.O., verificării și avizării accesului la informații clasificate N.A.T.O. Rezultatele pozitive au fost confirmate de reprezentanții autorizați ai N.A.T.O., atât cu prilejul inspecției realizate în 2003, cât și în cadrul evaluărilor periodice efectuate.

Pentru îndeplinirea criteriilor de performanță planificate, Serviciul a cooperat cu structurile abilitate ale serviciilor partenere din spațiul euro-atlantic, derularea activităților specifice de verificare a persoanelor fizice fiind realizată cu respectarea standardelor N.A.T.O.

În cadrul S.R.I. funcționează Registrul intern al informațiilor clasificate N.A.T.O., care corespunde cerințelor de protecție prevăzute de standardele Alianței pentru informațiile echivalente nivelului "strict secret" pe plan intern. De asemenea, au fost constituite Puncte de lucru care îndeplinesc cerințele de securitate fizică, a personalului, a documentelor și INFOSEC prevăzute de reglementările în materie.

Totodată, au fost soluționate la termen solicitările privind avizarea accesului la informațiile clasificate N.A.T.O.. În toate cazurile, verificările s-au realizat cu respectarea Normelor privind protecția informațiilor clasificate ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord în România, aprobate prin H.G. nr. 353/2002, nefiind înregistrate contestații din partea persoanelor juridice sau fizice.

■ O altă componentă importantă a activității Serviciului Român de Informații, pe această dimensiune, a urmărit **identificarea vulnerabilităților în domeniul protecției informațiilor clasificate naționale**, în vederea prevenirii riscurilor de divulgare către persoane neautorizate.

Procesul de investigare informativă a evidențiat o creștere a capacității instituțiilor de asigurare a protecției datelor și informațiilor clasificate deținute, deși continuă să se înregistreze situații de nerespectare a cadrului normativ în vigoare (Legea nr.182/12.04.2002 privind protecția informațiilor clasificate și H.G. nr.585/05.07.2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate), cu riscuri implicite în planul securității naționale.

Principalele vulnerabilități identificate pe această dimensiune au fost favorizate de:

- dezinteresul manifestat de către unii factori de conducere din mai multe instituții publice pentru elaborarea programelor de prevenire a scurgerii de informații clasificate;

- absența unor sisteme eficiente de securitate fizică și de control al accesului în spații unde se concentrează/sunt utilizate informații clasificate;

- lipsa de preocupare a unor factori cu atribuții în derularea procesului de privatizare față de impunerea, în contractele de vânzare-cumpărare a pachetelor de acțiuni, a unor prevederi exprese referitoare la protejarea datelor clasificate, ceea ce a favorizat creșterea riscului de accesare neautorizată;

- nerespectarea prevederilor referitoare la evidența, păstrarea, manipularea, multiplicarea și transportul informațiilor clasificate (n.n. - cele privind existența de compartimente speciale de documente secrete și arhivă tehnică, utilizarea unor containere speciale, asigurarea unor spații de depozitare protejate corespunzător nivelului de secretizare al documentelor, inventarierea exactă la predarea-primirea gestiunilor și păstrarea unei evidențe clare a documentelor deținute).

În anul 2003 au fost organizate controale de fond și tematice la instituții de stat și agenți economici deținători de informații clasificate, care s-au finalizat prin încheierea de documente de constatare - cu menționarea disfuncțiilor identificate și precizarea termenelor concrete de înlăturare -, concluziile fiind asumate de conducătorii autorităților centrale, instituțiilor publice și agenților economici evaluați. În 46 de cazuri în care s-au constatat contravenții au fost încheiate procese verbale de sancționare a celor responsabili.

În unele situații, vulnerabilități de această natură au survenit în contextul modificării structurilor organizatorice, atribuțiilor și competențelor unor autorități și instituții publice, o serie de reglementările interne privind protecția informațiilor clasificate adoptate anterior devenind inoperabile sau parțial adecvate pentru domeniile de activitate ale respectivelor instituții.

4. Avizarea juridică internă

Activitatea desfășurată de structurile juridice specializate a asigurat legalitatea deplină a tuturor acțiunilor derulate de Serviciu în exercitarea atribuțiilor și responsabilităților conferite prin cadrul normativ în vigoare - Legea nr.51/1991 privind siguranța națională a României și în Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații - în condițiile preocupării consecvente pentru consolidarea climatului de manifestare liberă și neîngrădită a drepturilor și libertăților cetățenești.

Procesul de investigare informativă a fost angajat și s-a derulat în deplinul respect al principiilor și normelor statului de drept, al drepturilor și libertăților constituționale - fapt evidențiat inclusiv prin controalele efectuate de către forurile abilitate -, vizând întotdeauna doar acele persoane despre care existau indicii relevante cu privire la implicarea în activități generatoare de

riscuri în planul securității naționale ori capabile să inducă obstacole suplimentare în atingerea unor obiective majore de dezvoltare socio-economică.

De asemenea, actualizarea continuă a normelor și reglementărilor interne ale Serviciului a permis creșterea eficienței activității, prin direcționarea cu prioritate a eforturilor de documentare informativă a acțiunilor cu potențial ridicat de risc în planul securității naționale.

5. Principalele modalități de valorificare a informațiilor

5.1. Informarea factorilor de decizie

■ Coordonarea activității de informare a urmărit abordarea ansamblului factorilor de risc surveniți în perioada de referință într-o perspectivă centrată pe prioritățile de etapă ale României, ceea ce a asigurat valorificarea potențialului informativ al Serviciului și, implicit, o reacție adecvată la solicitările de informații ale beneficiarilor prevăzuți de Legea nr.51/1991.

În consecință, o pondere importantă a informării a vizat acele acțiuni, stări de fapt și fenomene purtătoare de risc cu potențial de obstrucționare a proceselor de reformă și modernizare economico-socială, respectiv de integrare euro-atlantică, în paralel cu sprijinirea eforturilor de valorificare a oportunităților de promovare cu succes a intereselor țării noastre.

Prin extinderea procesului de analiză la toate eșaloanele, s-a realizat o mai bună corelare a informării cu nevoile beneficiarilor legali și, totodată, creșterea calității și asigurarea oportunității documentelor transmise, în paralel cu gestionarea atentă a fluxurilor de informații către/dinspre fiecare beneficiar.

Schimbările produse în abordarea relațiilor cu beneficiarii au avut ca efect creșterea numerică a reacțiilor recepționate de către Serviciu, mult mai diverse și cu un grad de complexitate net superior comparativ cu anul trecut, marcând debutul unui nou tip de comunicare, structurată pe o atitudine activă a destinatarului față de documentele de informare.

Trebuie, totodată, evidențiat faptul că, atât la nivel central, cât și la nivelul administrației locale, un număr tot mai mare de reacții s-a concretizat în adoptarea unor măsuri de înlăturare a unor vulnerabilități, respectiv de prevenire a unor riscuri semnificate în materialele de informare transmise de S.R.I.

■ În intervalul de referință, au fost elaborate **5.704** documente integrate, în baza cărora - prin difuzare simultană - au fost puse la dispoziția factorilor de decizie un număr de **11.950** informații.

Ușoara scădere (9%) a volumului informării comparativ cu anul 2002 a fost determinată de creșterea complexității și gradului de integrare a documentelor de informare - obiectiv asumat, de altfel, prin precedentul Raport de activitate -, a căror consistență și nivel de esențializare a răspuns mai bine nevoilor de informare ale beneficiarilor legali.

■ Pe domenii de realizare a securității naționale, structura informării se prezintă astfel:

• *Vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea internă a securității naționale – 72%, din care:*

- apărarea valorilor și mecanismelor constituționale – 35%;
- securitate economică – 42%;

Se impune precizarea că, în ceea ce privește informarea privind marea corupție și crima organizată economico-financiară, numărul materialelor transmise beneficiarilor a crescut cu circa 4%.

- riscuri în plan social – 23%;

• *Riscuri și amenințări la adresa spațiului euro-atlantic. Protejarea și promovarea intereselor de securitate ale României – 28%, din care:*

- contraspionaj, protejarea și promovarea intereselor României în context euro-atlantic – 86%;

- amenințări transfrontaliere – 5%;

- amenințări de natură teroristă – 9%.

■ Date fiind prioritățile etapei de dezvoltare parcursă de România în acest moment și, implicit, necesitățile impuse de evoluția situației operative, majoritatea documentelor de informare a avut ca beneficiar Executivul (75% din totalul informărilor) și Președinția (19% din total).

■ De asemenea, pentru a răspunde nevoilor de informare ale factorilor abilitați de nivel local, Serviciul Român de Informații a pus la dispoziția acestora 2.082 documente (1.781 fiind destinate prefectilor, iar 301 președinților de Consilii Județene), referitoare la diverse probleme de interes din perspectiva securității naționale, a căror soluționare intră în competența lor.

Activitatea de informare și-a păstrat caracterul continuu și oportun – fapt evidențiat inclusiv prin reacțiile obținute – și a răspuns cerințelor de calitate și operativitate impuse de evoluțiile contextului de securitate. S-a asigurat, astfel, o reacție promptă a Serviciului în situații de criză ori în cazul unor evoluții cu potențial impact în planul securității naționale, precum și la nevoile de informații ale beneficiarilor, ceea ce a permis fundamentarea informativă a procesului de decizie în diferite domenii/sectoare economico-sociale.

5.2. Sesizarea organismelor de cercetare și urmărire penală

Deși eforturile de investigare informativă derulate de S.R.I. în anul 2003 au continuat să vizeze, cu prioritate, dimensiunea preventivă, o atenție deosebită a fost acordată activităților de documentare, urmate de informarea/sesizarea instituțiilor abilitate să efectueze cercetarea penală, a faptelor ce întruneau elementele constitutive ale unor infracțiuni de natură să afecteze - prin dimensiuni și consecințe - securitatea națională a României.

Cele 242 de sesizări adresate structurilor Ministerului Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel, respectiv tribunale și Parchetul Național Anticorupție) au vizat, în majoritate, acțiuni asimilate corupției și criminalității organizate transfrontaliere.

De asemenea, în 44 de cazuri a fost sesizat Inspectoratul General al Poliției Române, în vederea declanșării cercetărilor legale privind săvârșirea unor infracțiuni, preponderent din categoria criminalității economico-financiare.

Rezultatele pozitive obținute pe această linie s-au datorat preocupării crescute a Serviciului pentru probarea temeinică a faptelor infracționale care au făcut obiectul informării/sesizării și, respectiv, eficientizării și intensificării cooperării cu organismele de cercetare și urmărire penală, în special cu Parchetul Național Anticorupție, atât în cazurile sesizate de instituția noastră (100 de cazuri), cât și în acțiunile punctuale derulate în comun.

5.3. Cooperarea inter-instituțională

Desfășurată în conformitate cu prevederile legale în vigoare, precum și în baza protocoalelor bilaterale subsecvente, colaborarea dintre S.R.I. și celelalte instituții din cadrul sistemului național de apărare, ordine publică și securitate națională a fost subordonată, și în perioada de referință, obiectivelor de protejare a securității României, respectiv de susținere activă a demersurilor de integrare europeană și euro-atlantică.

Principalele modalități de materializare a cooperării inter-instituționale au constat în: schimburi de informații, conlucrare în cazuri concrete, derularea, în comun, a unor misiuni și acordarea de sprijin pentru realizarea, de către fiecare din structurile din cadrul sistemului de securitate națională, a sarcinilor specifice.

- Pe linia schimbului de informații, S.R.I. a transmis, în mod operativ, conform competențelor materiale, un volum important de date, în special către Ministerul Administrației și Internelor, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Apărării Naționale, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază.

- Informațiile remise **Ministerului Administrației și Internelor** (reprezentând 44,46% din totalul datelor trimise de instituția noastră) au vizat vulnerabilități și riscuri în planul securității naționale asociate implicării unor cetățeni români/străini în *activități circumscrise crimei organizate* (migrație ilegală și trafic de carne vie, utilizarea sistemelor informatice pentru realizarea de tranzacții fictive; falsificarea mijloacelor de plată și de călătorie; trafic ilegal cu autoturisme de lux ș.a.) și *infracționalității economice* (operațiuni ilegale de import-export; producerea și comercializarea de mărfuri contrafăcute etc.), respectiv în *acte de corupție* (materializate inclusiv în deturnarea unor fonduri comunitare ori obținute de la instituții financiare internaționale).

- **Ministerului Afacerilor Externe** i-au fost transmise documente (33,49% din volumul total) referitoare la oportunități de promovare a intereselor de politică externă ale țării noastre (îndeosebi în contextul eforturilor de integrare în Uniunea Europeană și N.A.T.O.), atitudini și aprecieri cu relevanță pentru percepția în plan extern a măsurilor adoptate de partea română în cadrul reformei din diverse domenii, precum și pe linia prevenirii și combaterii terorismului, evoluții de interes din perspectiva problematicei extremiste/antiglobalizare, date privind problematica irakiană respectiv implicații asupra securității naționale ale situației din diferite zone conflictuale.

- Documentele de informare puse la dispoziția **Ministerului Apărării Naționale** (8,71% din total) s-au referit la: aspecte de interes din perspectiva promovării cooperării militare a României, îndeosebi pe linia integrării euro-atlantice; acțiuni ce ar fi putut greva asupra relațiilor comerciale, în domeniul industriei de apărare, cu parteneri străini; vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea protecției informațiilor militare; activități asociate traficului ilicit cu materiale strategice;
- **Serviciului de Informații Externe** i-au fost remise informații (8,45% din total) cu relevanță pentru procesul de integrare europeană și euro-atlantică a țării noastre, date referitoare la activitatea unor diplomați irakieni, care au fost declarați *persona non-grata*, precum și unele probleme de interes din perspectiva situației minorităților românești din țările vecine.
- Datele transmise **Serviciului de Protecție și Pază** (4,87% din total) s-au referit la: aspecte de interes pentru asigurarea protecției demnitarilor români sau străini; intenții de perturbare a derulării vizitelor și reuniunilor internaționale organizate în București; persoane predispuse la violențe, de natură să se manifeste în contextul unor evenimente asigurate din punct de vedere operativ de S.P.P.

Informațiile recepționate de S.R.I. de la instituțiile cu care întreține relații de cooperare au avut un caracter util și oportun, contribuind, prin coroborarea cu datele proprii, la realizarea unei imagini cât mai complete asupra subiectului abordat și, implicit, asupra situației operative din domeniul respectiv.

- Colaborarea în cadrul unor operațiuni concrete a avut drept obiectiv cunoașterea, documentarea și contracararea unor acțiuni ce puteau pune în pericol securitatea națională și a presupus, din partea fiecărei instituții implicate, inițierea unor măsuri specifice de mare complexitate.

Activitățile derulate în comun au vizat: culegerea de informații din sfera apărării naționale; acțiuni circumscrise mării corupții și criminalității economico-financiare; falsificarea documentelor de identitate, călătorie și a mijloacelor de plată naționale și străine; transfer în străinătate a unor sume importante de valută, bijuterii precum și de obiecte susceptibile a aparține patrimoniului național; atragere a unor aderenți la organizații utilizate ca acoperire pentru activități cu relevanță pentru securitatea națională; evaziune fiscală; contrabandă cu produse petroliere contrafăcute; operațiuni de bancrută frauduloasă; procurare și deținere ilegală de arme, muniții, dispozitive explozive, precum și de elemente tehnologice necesare producerii acestora.

- O atenție deosebită a fost acordată cooperării pe linia prevenirii acțiunilor teroriste și asigurării măsurilor de protecție și pază, succesul celor aproape 2.000 de acțiuni de această natură fiind rezultatul profesionalismului și responsabilității cu care au fost executate.

De asemenea, răspunzând solicitărilor altor instituții, S.R.I. a realizat o serie de acțiuni specifice - investigații informative, supraveghere operativă, de natură tehnico-operativă, efectuând, totodată, peste 100.000 de verificări în bazele de date proprii.

6. Relaționarea externă a Serviciului

Anul 2003 a marcat o consolidare a evoluțiilor pozitive înregistrate pe dimensiunea cooperării externe, materializată atât în creșterea numărului serviciilor cu care au fost stabilite relații de parteneriat, cât și în extinderea domeniilor și a modalităților de colaborare în prevenirea și combaterea unor riscuri și amenințări de securitate cu caracter regional/global.

La 31 decembrie 2003, Serviciul Român de Informații stabilise raporturi de colaborare cu un număr de 81 de servicii din 53 țări.

În cursul anului trecut, au fost realizate 45 de întâlniri la nivel de conducere și 176 la nivel de experți, precum și 939 de întâlniri de lucru cu ofițerii de legătură acreditați la București.

Pe de altă parte, schimbul de date și informații cu partenerii externi a continuat să se intensifice, S.R.I. punând la dispoziția acestora 1.232 documente și recepționând 1.804.

■ Având în vedere prioritățile pe linia integrării în N.A.T.O., o atenție deosebită a fost acordată implementării criteriilor necesare realizării deplinei interoperabilități cu serviciile partenere din statele membre și consolidării contribuției Serviciului la asigurarea securității euro-atlantice.

Demersurile S.R.I. pe această dimensiune s-au materializat în:

- operaționalizarea unei structuri distincte pentru derularea la parametri optimi a relaționării cu organismele N.A.T.O. specializate în materia informațiilor și securității și participării, la parametri adecvați a României, în calitate de membru al Alianței;

- îndeplinirea atribuțiilor prevăzute în Capitolul IV – Probleme de securitate – al Planul Național de Aderare, ciclul IV, și participarea la elaborarea capitolului respectiv din ciclul V al Planului;

- transmiterii către factorii de decizie a unor evaluări privind concepția și modalitățile concrete în care Serviciul nostru acționează pentru susținerea integrării României în N.A.T.O.;

- intensificarea schimbului de informații și derularea unor acțiuni de cooperare punctuală în cadrul organismelor specializate ale Alianței, respectiv cu structuri similare din toate statele membre N.A.T.O. și cele invitate, pe baze bi-sau multilaterale, îndeosebi în problematicile asociate:

- combaterii terorismului;

- contraproliferării;

- contracarării manifestărilor criminalității organizate transfrontaliere (cu deosebire a traficului cu substanțe stupefiante și precursori ai acestora, migrației ilegale și traficului de carne vie, respectiv spălării banilor);

- participarea conducerii Serviciului la reuniunile Comitetului Special al N.A.T.O., respectiv a unor reprezentanți la diverse activități organizate la nivel de experți.

■ În virtutea responsabilităților ce îi revin în susținerea procesului de integrare în Uniunea Europeană, Serviciul Român de Informații s-a implicat activ în fundamentarea poziției României în cadrul negocierilor Capitolului 24 –

Justiție și Afaceri Interne (capitol coordonat de Ministerul Administrației și Internelor și care urmează a fi încheiat în 2004), îndeplinindu-și integral și la termenele stabilite sarcinile atribuite în calitate de autoritate națională în domeniul antiterorismului (subcapitolul “Lupta împotriva terorismului”).

■ De asemenea, S.R.I. a contribuit activ la consolidarea cooperării regionale, ca factor esențial în asigurarea stabilității continentale, atât prin dezvoltarea relațiilor bilaterale cu serviciile partenere din acest areal, cât și în cadrul unor inițiative multilaterale.

CAPITOLUL III

MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE ȘI MATERIALE

1. Managementul resurselor umane

■ *Și în cursul anului 2003, s-a acționat consecvent pentru acoperirea necesităților de personal în concordanță cu rolul, structura și profilul activității prezente și viitoare a Serviciului, urmărindu-se, în primul rând, completarea funcțiilor vacante esențiale din statele de organizare.*

Încadrările au vizat cu prioritate completarea schemei de personal specializat, mai ales pe domeniile informativ-operative și tehnic-operative, unde se înregistrau deficite semnificative. Această procedură a fost determinată de necesitatea de a înlocui personalul trecut în rezervă cu specialiști valoroși, capabili să preia rapid responsabilitățile celor ieșiți din rândul cadrelor active.

Conducerea Serviciului continuă să fie preocupată de rata înaltă a clasărilor din motive medicale, consecință a stresului, a programului prelungit, cu atât mai mult cu cât, din totalul ofițerilor trecuți în rezervă în anul 2003, 51% provin din domenii informativ-operative, iar 25% din cele tehnic-operative.

Un alt motiv de preocupare a fost reprezentat de pierderile de personal prin demisie. Deși situate la același nivel cu cel înregistrat în anul precedent, o notă distinctă a constituit-o faptul că aproximativ 16% din pierderi sunt tineri în vârstă de până la 35 de ani.

Întrucât resurse importante au fost și sunt investite în formarea și perfecționarea cadrelor, o atenție deosebită a fost acordată identificării și înțelegerii motivelor pentru care unii tineri pleacă din instituție, fiind realizat un sistem de interviuare a acestora și de evaluare a cauzelor care au determinat plecările din Serviciu. În majoritatea cazurilor acest demers a fost motivat de obținerea unor venituri mai mari în sectorul privat.

Pentru a răspunde nevoilor actuale și de perspectivă, accentul a fost plasat pe selecția riguroasă a candidaților - în comparație cu anii precedenți înregistrându-se o creștere marcată a interesului pentru încadrarea în rândul cadrelor Serviciului - în baza unei competiții deschise, derulată în condițiile asigurării unui tratament egal pentru toți candidații, a transparenței în privința rezultatelor obținute și angajării exclusiv în funcție de performanțele dovedite.

Lansarea site-ului Serviciului Român de Informații a sporit eficiența procesului de recrutare, oferind nu doar posibilități de informare tinerilor interesați de o viitoare carieră în cadrul Serviciului, ci și un instrument eficient pentru realizarea unei selecții preliminare a potențialilor candidați (prin autoevaluare).

Totodată, în scopul acoperirii nevoilor de personal cu specialiști de valoare, a continuat organizarea la Academia Națională de Informații a “Cursului postuniversitar de pregătire a ofițerilor operativi de informații”.

Și în anul 2003, s-a remarcat un interes deosebit al tinerilor pentru aceste cursuri, la concursul de selecție pentru cele 180 de locuri înscriindu-se **1.593** de candidați.

■ În paralel, s-a acționat pentru *încadrarea funcțiilor de conducere* neocupate la nivelul unităților centrale și teritoriale ori care au devenit vacante datorită promovării, transferării ori, după caz, trecerii în rezervă a unor cadre, urmărindu-se promovarea/numirea unor ofițeri bine pregătiți profesional, cu o bună capacitate organizatorică și de conducere.

■ Creșterea calității resurselor umane, profesionalizarea personalului în acord cu nevoile de performanță și expertiză cerute pentru îndeplinirea misiunilor specializate de realizare a securității naționale, inclusiv de standardele N.A.T.O., a reprezentat o prioritate a Serviciului.

O atenție deosebită a fost acordată acțiunilor de natură să contribuie la armonizarea standardelor de selecție, încadrare, formare și evaluare a cadrelor cu prevederile similare din normele specifice operabile în statele membre N.A.T.O., îndeosebi în planul selectării și instruirii cadrelor care urmează să execute activitățile specifice tuturor formelor de relaționare a S.R.I. cu serviciile de informații din spațiul euro-atlantic și să asigure reprezentarea adecvată a Serviciului în relația cu structurile speciale permanente ale Alianței sau în cadrul acestora.

A fost elaborată Strategia de pregătire profesională a personalului S.R.I. (care include “Coordonate ale pregătirii de specialitate în cadrul relațiilor de parteneriat cu servicii similare din spațiul euro-atlantic” și “Pregătirea în domeniul limbilor străine”), fiind finalizată selecția personalului, pe baza competențelor lingvistice și competenței profesionale. De asemenea, se află în derulare un Program multistadial de pregătire a personalului în cauză în cadrul instituției și în afara acesteia (Școala Națională de Studii Politice și Administrative).

Concomitent, au fost depuse eforturi pentru consolidarea corpului de ofițeri tineri, profesioniști, buni cunoscători de limbi străine (în prezent circa 80% din ofițeri cunoscând cel puțin o limbă străină), care să constituie o rezervă de personal viabilă pentru funcțiile de conducere din Serviciu.

În perioada de referință, toate cadrele Serviciului au urmat cel puțin un curs de perfecționare a pregătirii de specialitate, pe diverse profile și domenii de activitate, în interiorul unităților ori în cadrul centrelor proprii de pregătire și Academiei Naționale de Informații.

Un număr semnificativ de cadre au participat, și în cursul anului 2003, la programe de instruire organizate de servicii din spațiul euro-atlantic, în domenii precum: intervenția antiteroristă, managementul situațiilor de criză, analiza informațiilor, tehnica operativă, valorificarea resurselor IT ori cele destinate perfecționării cunoștințelor de limbi străine.

2. Gestionarea resurselor financiare și logistice

Gestionarea resurselor financiare ale Serviciului a continuat să fie o provocare dificilă a managementului intern, îndeosebi în ceea ce privește asigurarea unui echilibru optim între necesitățile impuse de misiunile complexe ce au revenit S.R.I., în primul rând în materia prevenirii și combaterii terorismului, și limitările obiective asociate bugetului de austeritate alocat.

Potrivit analizelor efectuate la nivelul Serviciului în fundamentarea proiectului de buget pentru 2003, necesitățile financiare ale instituției noastre se cifrau la 7.217,5 miliarde lei, un asemenea nivel de finanțare fiind în măsură să asigure derularea la parametri normali a activităților specifice.

Prin Legea bugetului de stat nr.631/2002, resursele financiare aprobate pentru S.R.I. au însumat doar 4.278,3 miliarde lei (3.980,1 mld. lei de la bugetul de stat și 298,2 mld. lei din credite externe), reprezentând 59,3% din necesarul estimat.

Ulterior, prin OG 87/2003, HG 1306, 1372, 1446 și 1494, toate din 2003, Serviciul a beneficiat de unele suplimentări ale resurselor financiare aprobate – justificate, în fiecare caz, prin necesitățile operative impuse prin evoluția situației de securitate - bugetul total alocat însumând 4.383,5 mld. lei (din care 3.976,3 de la bugetul de stat și 407,2 mld. lei din credite externe).

Eforturile deosebite angajate pe dimensiunea susținerii financiare a activităților specifice au permis atingerea obiectivelor de eficiență propuse, chiar dacă, per total, resursele financiare disponibile au reprezentat doar 61% din necesarul estimat.

În condițiile respectării stricte a prevederilor Legii nr.500/2002 privind finanțele publice, Legii nr. 631/2002 privind bugetul de stat pe anul 2003 și ale celorlalte acte normative specifice sectorului de apărare națională, ordine publică și securitate națională, managementul eficient al resurselor alocate a asigurat un grad de execuție a fondurilor alocate din bugetul de stat de 99,9%.

Astfel, s-a reușit:

- acordarea integrală și la timp a drepturilor salariale ale personalului, conform legislației în vigoare, care au reprezentat 37,6% din bugetul alocat;
- susținerea financiară adecvată a misiunilor specifice, prin asigurarea fondurilor necesare pentru cheltuieli operative;
- dotarea parțială cu echipamente și aparatură din domeniul tehnicii de calcul și comunicațiilor;
- acordarea alocațiilor de hrană, conform prevederilor actelor normative în vigoare;
- achitarea în totalitate a drepturilor bănești prevăzute pentru trecerea în rezervă a cadrelor Serviciului;

- asigurarea fondurilor necesare pentru derularea în condiții normale a activităților medicale la nivelul instituției;
- continuarea lucrărilor de investiții începute din anii anteriori, în paralel cu derularea unor noi etape din programul de dotare și achiziții de locuințe, aprobate de conducerea instituției pentru anul 2003;
- rambursarea creditelor externe contractate, conform graficelor stabilite.

Menționăm că, date fiind limitările obiective determinate de insuficiența fondurilor alocate, au persistat dificultăți semnificative în realizarea unor obiective asumate pentru 2003, între care se evidențiază cele pe linia achiziționării de imobile cu destinația de sedii pentru unele structuri teritoriale (mai ales în condițiile în care Serviciul a continuat procesul de restituire, către proprietarii în drept, a unor clădiri ce au făcut obiectul revendicării în justiție).

Pe de altă parte, în ciuda unor evoluții pozitive (materializate în finalizarea lucrărilor unui cămin de garnizoană), asigurarea necesarului de locuințe de serviciu pentru cadre continuă să fie un obiectiv dificil de realizat, mai ales în condițiile procesului de înnoire parcurs în prezent de către Serviciul Român de Informații, inclusiv pe dimensiunea personalului .

Și în anul 2003, cheltuielile de întreținere și cele funcționale - în prețuri comparabile - s-au situat sub nivelul celor din anii precedenți.

CAPITOLUL IV

S.R.I. ÎN ANSAMBLUL INSTITUȚIONAL AL STATULUI DE DREPT

1. Coordonarea strategică a activității de către C.S.A.T.

În baza competențelor atribuite prin lege pe linia coordonării strategice a activităților destinate realizării securității naționale, Consiliul Suprem de Apărare a Țării a transmis S.R.I., în vederea transpunerii în practică, deciziile adoptate la acest nivel (32 de hotărâri) și a vegheat la îndeplinirea în condiții de eficiență a noilor sarcini trasate.

S.R.I. și-a concentrat eforturile în direcția realizării obiectivelor asumate prin Raportul de activitate pe anul precedent - și aprobate de C.S.A.T. -, care au fost materializate în priorități de acțiune pe toate liniile de muncă.

Direcțiile de acțiune și măsurile general obligatorii stabilite de Consiliu pentru înlăturarea amenințărilor la adresa securității naționale s-au materializat în propuneri de reglementări, instrumente de planificare și orientare a activității, dispoziții organizatorice, norme metodologice interne, generale și sectoriale, respectiv în demersuri specializate de natură informativ-operativă și analitică.

Serviciul a urmărit creșterea constantă a consistenței documentelor destinate C.S.A.T., în principal a celor ce vizau susținerea procesului de evaluare a contextului operativ general și fundamentarea deciziilor strategice de realizare a securității naționale, conținând inclusiv propuneri de măsuri pentru prevenirea sau înlăturarea disfuncțiilor, vulnerabilităților, riscurilor, amenințărilor sau pericolelor la adresa acesteia.

În conformitate cu Planul de muncă al Consiliului Suprem de Apărare a Țării pentru anul 2003 și cu obligațiile ce revin Serviciului Român de Informații din acesta, Serviciului Român de Informații a transmis 43 documente interne (informări, evaluări, rapoarte, sinteze etc.), cu 25% mai mult decât în anul 2002.

Sunt de amintit informările pe diverse problematici de interes pentru securitatea națională (migrația ilegală; corupția; prevenirea și combaterea terorismului; protecția informațiilor clasificate; gestionarea agresiunilor informaționale etc.), precum și contribuțiile S.R.I. la materiale de informare integrate și prezentate Consiliului de alte instituții.

Pe de altă parte, în conformitate cu responsabilitățile sale legale, Serviciul Român de Informații a elaborat propuneri pentru Planul de Activitate al Consiliului Suprem de Apărare a Țării pe anul 2004.

De asemenea, au fost transmise Consiliului documente de informare necesare analizării și avizării aspectelor esențiale privind concepția, obiectivele și modul de derulare a activității de cooperare a Serviciului, atât cu celelalte instituții din sistemul de securitate națională, cât și cu serviciile similare din străinătate.

În baza aprobării C.S.A.T., în cursul anului 2003, raporturile de colaborare externă ale Serviciului au stabilite raporturi de cooperare cu 10 noi servicii de informații și/sau securitate.

Au fost, de asemenea, înaintate Consiliului numeroase informări și alte documente referitoare la activitatea de relaționare externă a S.R.I., modalitățile în care Serviciul Român de Informații a contribuit, pe aceste coordonate, la susținerea demersurilor naționale de integrare euro-atlantică; inspecțiile de evaluare ale delegațiilor Oficiului de Securitate al N.A.T.O. ș.a..

2. Controlul democratic

2.1. Controlul parlamentar

■ În conformitate cu responsabilitățile asumate, S.R.I. a fost preocupat să asigure condițiile necesare exercitării eficiente a atribuțiilor **Comisiei Comune Permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului.**

• Serviciul a continuat să manifeste o disponibilitate deplină față de solicitările formulate de către Comisia parlamentară de control, reprezentanți ai conducerii S.R.I. participând la 8 întâlniri/dezbateri cu membri ai Comisiei pentru clarificarea unor probleme de interes privind activitatea și responsabilitățile instituției noastre.

Cu aceste prilejuri au fost oferite explicații referitoare la derularea procesului de reformă instituțională a Serviciului ori la cooperarea acestuia cu C.N.S.A.S., membrii Comisiei fiind în măsură să constate direct angajarea fermă a instituției noastre pe linia implementării normelor și standardelor specifice serviciilor similare din spațiul euro-atlantic, respectiv deschiderea constantă față de optimizarea raporturilor cu Consiliul.

Pe de altă parte, atunci când în urma întâlnirilor desfășurate au rezultat aspecte utile pentru optimizarea activităților derulate de Serviciu, conducerea S.R.I. a asigurat transpunerea operativă în practică a acestora, dispunând măsurile necesare pentru implementarea lor la nivelul structurilor de profil.

• Membrii Comisiei au fost invitați și au participat la analizele de evaluare a activității pe anul 2002 (desfășurate în primul trimestru al anului 2003), la nivelul unor structuri centrale și teritoriale ale Serviciului și au derulat activități de control în cadrul unor unități ale S.R.I.

Activitățile de control au vizat cu prioritate verificarea legalității activităților ce presupun restrângerea temporară a unor drepturi și libertăți cetățenești, rezultatele analizelor efectuate confirmând fără excepție justetea și temeinicia măsurilor întreprinse.

De asemenea, Comisiei i-au fost puse la dispoziție documente de planificare și orientare generală a activității Serviciului ori proiecte de reglementări cu relevanță în problematica de securitate națională, destinate asigurării concordanței depline a acestora cu principiile și regulile statului de drept și cadrului normativ în vigoare.

- De asemenea, din proprie inițiativă sau la solicitarea acesteia, Serviciul Român de informații a pus la dispoziția Comisiei, un număr însemnat de documente de interes din perspectiva securității naționale, respectiv activităților derulate de Serviciu.

Astfel, în cursul anului 2003, au fost transmise Comisiei peste 150 de documente de diverse tipuri și grade de complexitate, între care pot fi menționate:

- documente de informare referitoare la probleme de interes pentru securitatea națională (97);
- răspunsuri la solicitări referitoare la dinamica de personal și la stadiul atins în procesul de reformă instituțională (1);
- note referitoare la activitățile principale ale unităților S.R.I. controlate de Comisie (7);
- documentare și traduceri ale unor acte legislative privind securitatea națională din diverse țări occidentale (7);
- evaluări pe probleme de interes din perspectiva raporturilor între S.R.I. și Comisie (9);
- răspunsuri formulate la solicitările adresate de Comisie referitoare la unele atacuri mediatice la adresa S.R.I. (12);
- propuneri și considerații ale experților S.R.I. cu privire la inițiative legislative ce privesc securitatea națională (4);
- răspunsuri la sesizări adresate Comisiei de către cetățeni români (13).

■ Totodată, Serviciul Român de Informații a dat curs cu receptivitate și promptitudine interpelărilor parlamentare adresate în cursul anului trecut. Din cele 20 de interpelări, pentru 13 - care vizau chestiuni cu relevanță directă sau implicită pentru activitatea Serviciului sau securitatea națională - au fost oferite răspunsuri detaliate cuprinzând punctul de vedere al instituției noastre, celelalte 7 fiind declarații politice al căror obiect excede atribuțiilor și responsabilităților noastre.

2.2. Controlul de legalitate

Preocuparea consecventă pentru respectarea legii pe toate dimensiunile de competență a fundamentat încadrarea strictă a tuturor acțiunilor specifice în prevederile cadrului normativ general, realitate confirmată fără excepție de către mecanismele de control democratic asupra activității Serviciului.

O atenție deosebită a fost acordată respectării normelor și principiilor democratice în implementarea acelor măsuri ce presupuneau limitarea ori restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți cetățenești, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție validând temeinicia solicitărilor Serviciului de aprobare a derulării unor activități ce incumbă asemenea restricții, în conformitate cu art.49 (53, după revizuire) din Constituția României, art.13 din Legea nr.

51/1991 privind siguranța națională a României și, respectiv, art.10 din Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I.

Pe ansamblul anului 2003, necesitățile operative generate în procesul de investigare informativă a vulnerabilităților și riscurilor de securitate au impus obținerea unui număr de mandate pentru restrângerea temporară a exercițiului unor drepturi și libertăți cetățenești în creștere cu circa 7 procente față de anul trecut, dinamică datorată îndeosebi provocărilor asociate evoluției fenomenului terorist și a altor amenințări transfrontaliere, respectiv creșterii contribuției Serviciului la combaterea corupției.

Pe de altă parte, în exercitarea responsabilităților sale de autoritate națională în domeniul interceptării comunicațiilor, S.R.I. a asigurat punerea în aplicare a mandatelor eliberate altor instituții din sistemul de securitate națională ori emise la solicitarea organismelor de cercetare și urmărire penală.

2.3. Controlul financiar

Activitatea derulată, în cursul anului 2003, de către structura de audit financiar intern, sub coordonarea directă a conducerii Serviciului, a asigurat valorificarea judicioasă a fondurilor alocate instituției noastre, în condițiile respectării stricte a prevederilor legislației naționale în vigoare.

Încadrarea exactă a activităților financiare în normele și regulile aplicabile în acest domeniu a fost confirmată atât în cadrul verificărilor curente efectuate de Comisia parlamentară de control, cât și de către Curtea de Conturi, evaluările efectuate de către acest organism concretizându-se în descărcarea de gestiune pentru anul precedent.

3. Comunicarea cu societatea civilă

■ Pe parcursul anului 2003, Serviciul Român de Informații a acordat o atenție deosebită îmbunătățirii comunicării cu societatea civilă, atât în ceea ce privește calitatea dialogului, cât și în sensul identificării și operaționalizării unor noi canale de relaționare, în măsură să asigure, în limitele legii, transparența activităților de realizare a securității naționale.

Consolidarea raporturilor cu societatea civilă s-a realizat prin:

- adaptarea continuă a sistemului de relații publice al Serviciului la realitățile statului de drept;
- asigurarea caracterului unitar și coerent al activității structurilor cu atribuții în domeniu;
- organizarea și derularea unor activități de informare și de pregătire a societății civile în domeniul educației de securitate;
- organizarea și/sau participarea reprezentanților Serviciului la evenimente publice interne sau internaționale cu relevanță/de interes pentru securitatea națională.

Deschiderea manifestată pentru stabilirea unor relații directe cu cetățenii și societatea civilă s-a concretizat în inițierea unor programe, dezbateri, simpozioane ce au avut ca tematică proliferarea armelor de distrugere în masă și

criminalitatea organizată transfrontalieră, fenomenul terorist internațional și, în acest context, importanța și rolul serviciilor de informații în procesul de prevenire și combatere a acestor amenințări.

De asemenea, ca manifestare a inițiativei și atitudinii pro-active a Serviciului în acest domeniu, s-au pus bazele Centrului de Informare pentru Cultura de Securitate (C.I.C.S. - deschis în parteneriat cu Fundația EURISC, reprezentant important al societății civile).

Inaugurat la 30 septembrie 2003, C.I.C.S. oferă un cadru organizat de dezbateri a problematicii mediului de securitate și, astfel, posibilitatea dezvoltării legăturilor cu partenerii de dialog, stabilind forme de comunicare interactivă, menite să stimuleze dezbaterile pe problematica integrării euroatlantice și să promoveze conceptele de securitate în spațiul N.A.T.O.

■ În respectul dreptului la o informare corectă a opiniei publice, Serviciul a oferit răspunsuri adecvate atât problemelor ridicate prin intermediul diferitelor organizații, asociații și mass media, cât și solicitărilor punctuale ale cetățenilor, adresate prin petiții și/sau audiențe.

Pe ansamblul anului 2003, se remarcă o creștere a gradului de încredere a cetățenilor în S.R.I., ca instituție fundamentală a statului de drept, fapt ilustrat și prin numărul tot mai mare de petiții adresate Serviciului (23.695, în creștere cu 146% față de anul 2002).

Totodată, audiențele acordate în perioada de referință (9.486) au înregistrat o creștere cu 647% față de anul anterior. Pe categorii de petenți s-au înregistrat următoarele creșteri: persoane juridice (520%), autorități publice (266%), persoane fizice (114%).

De asemenea, a crescut varietatea și complexitatea obiectului petițiilor și cererilor adresate instituției noastre - solicitări de încadrare sau informații privind condițiile de angajare în instituție, acordarea unor drepturi legal cuvenite, eliberarea unor adeverințe, stingerea unor litigii patrimoniale, depunerea unor documentații tehnice și eliberarea unor avize, sesizarea unor activități infracționale ce intră în competența altor instituții, semnalarea unor aspecte de interes privind securitatea națională, oferte de colaborare etc. – ceea ce a impus alocarea unui număr mai mare de cadre pentru structurile abilitate ale Serviciului și perfecționarea profesională a acestora.

Pe de altă parte s-a redus sensibil numărul situațiilor în care S.R.I. a făcut obiectul unor acuzații publice, precum și cel al reclamațiilor la adresa personalului instituției noastre (de la 288 în 2002, la 147 în 2003, ceea ce indică o reducere de 49%).

■ În baza deschiderii manifeste a Serviciului pentru cooperarea activă cu Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității – C.N.S.A.S., în aplicarea prevederilor Legii nr. 187/1999, în anul 2003 au fost efectuate un număr de 8.534 verificări, în creștere cu 47% față de anul precedent și au fost solicitate dosarele aflate în păstrarea secțiilor județene de informații, fiind analizat conținutul acestora în cadrul Comisiei Centrale de Selectare.

Au fost predate Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității 1.408 dosare, însumând 3.149 volume, despre care comisiile împuternicite au hotărât că nu privesc securitatea națională. Totodată, în cadrul Comisiei Mixte, formată din reprezentanți ai Serviciului și Colegiului C.N.S.A.S., au fost analizate alte 719 dosare, în legătură cu care, de comun acord, s-a decis includerea în categoria documentelor clasificate, ce nu pot fi date publicității întrucât ar afecta interesele de securitate ale României.

Pentru a demonstra, încă o dată, că Serviciul Român de Informații aplică în mod consecvent prevederile Legii 187/1999, instituția noastră a pus la dispoziția Consiliului datele de identificare pentru un număr de 162 foste cadre ale Securității aflate în prezent în rezervă și în retragere, despre care Consiliul deține date că ar fi desfășurat activități de poliție politică.

Cu toate progresele înregistrate – reflectate inclusiv de sondajele de opinie, în cadrul cărora S.R.I. s-a plasat, constant, pe una dintre primele cinci poziții – apreciem că se impun, în continuare, demersuri care să ofere noi deschideri către toate componentele societății civile și, implicit, către conștiința publică, Serviciul reafirmându-și, și cu această ocazie, disponibilitatea pentru aprofundarea și dezvoltarea relațiilor inițiate pe această dimensiune.

CAPITOLUL V

OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE PENTRU ANUL 2004

Serviciul Român de Informații va continua să acționeze și în anul 2004 pentru valorificarea la parametri adecvați a resurselor umane, materiale și informaționale disponibile și, astfel, pentru consolidarea capacității sale de a contribui la:

- identificarea, prevenirea și contracararea evoluțiilor de natură să afecteze dezvoltarea durabilă și bunăstarea economică și socială a țării noastre;
- anticiparea și prevenirea ori, după caz, stoparea, din fază incipientă, a oricăror acțiuni și fenomene ce s-ar putea repercuta asupra finalizării optime și la termenele stabilite a procesului de integrare europeană și euro-atlantică, precum și a altor interese strategice de securitate;
- evaluarea și fructificarea - îndeosebi prin informarea factorilor de decizie - a oportunităților cu geneză internă și/sau externă care pot surveni pe coordonatele de mai sus.

■ Din această perspectivă, activitatea Serviciului în 2004 este subordonată atingerii următoarelor **obiective**:

• *susținerea în condiții de eficiență sporită a eforturilor naționale pe linia modernizării economico-sociale a României, preponderent prin semnalarea către factorii și instituțiile abilitate a acțiunilor, inacțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor de natură să genereze/favorizeze apariția unor vulnerabilități ori riscuri în planul atingerii obiectivelor de stabilitate și dezvoltare preconizate.*

În acest sens, vor fi avute în atenție cu prioritate:

- situațiile și evoluțiile de natură să se repercuteze asupra dinamicii generale pozitive a economiei naționale;
- intențiile/acțiunile vizând influențarea actului de autoritate publică pe diferite paliere, îndeosebi în domeniile administrației și justiției, de natură să lezeze drepturile cetățeanului;
- manifestările asociate fenomenului corupției și criminalității organizate, capabile să se repercuteze asupra eforturilor de optimizare a activității în diverse sectoare și domenii ale vieții sociale;

- inițiativele și acțiunile cu potențial de erodare a climatului social ori a ordinii de drept, respectiv cele capabile să afecteze exercitarea liberă și neîngrădită a drepturilor și libertăților cetățenești;

- implicațiile în planul securității naționale a României asociate proliferării terorismului și activităților conexe acestuia, respectiv participării țării noastre la campania antiteroristă internațională;

• *participarea activă la eforturile statului român pe linia implementării criteriilor de performanță ale Uniunii Europene în varii domenii de activitate, pe două componente distincte:*

- identificarea și semnalarea către factorii de decizie naționali a oportunităților de promovare a unor interese majore ale țării noastre în cadrul procesului de negociere, respectiv a unor disfuncții înregistrate în adaptarea, asimilarea și aplicarea acquis-ului comunitar ori în funcționarea unor mecanisme de valorificare a programelor de dezvoltare ce beneficiază de finanțare europeană;

- adaptarea activității specifice la reglementările comunitare cu aplicabilitate în domeniu, în paralel cu dezvoltarea raporturilor de colaborare cu servicii similare din spațiul comunitar, pe probleme de interes bilateral ori cu relevanță pentru asigurarea securității la nivel continental;

• *realizarea interoperabilității S.R.I. cu instituțiile similare din statele aliate și organismele specializate ale N.A.T.O. și, pe această bază, amplificarea contribuției Serviciului la îndeplinirea angajamentelor României în calitate de membru cu drepturi depline al Alianței.*

În contextul transpunerii în practică a standardelor aplicabile la nivelul N.A.T.O., se acționează pentru asigurarea unui potențial sporit de protejare și promovare a intereselor de securitate ale spațiului euro-atlantic, prin creșterea capacității de reacție a S.R.I. la provocările asociate terorismului internațional și activităților conexe acestuia, proliferării traficului cu armament sau materiale, dispozitive și tehnologii supuse controlului destinației finale, crimei organizate transfrontaliere, migrației ilegale ș.a. și dezvoltarea cooperărilor cu statele membre ori în cadrul mecanismelor specializate ale Alianței;

• *aprofundarea relațiilor cu societatea civilă, ca factor esențial în asigurarea încrederii reciproce absolut necesară pentru îndeplinirea în bune condiții a responsabilităților ce revin S.R.I., inclusiv printr-o participare sporită a cetățenilor la consolidarea climatului de stabilitate și securitate.*

■ Pentru atingerea cu succes a acestor obiective, Serviciul Român de Informații își orientează activitățile specifice în procesul de realizare a securității naționale în conformitate cu următoarele **direcții de acțiune**:

• *dezvoltarea și consolidarea dispozitivelor informativ-operative, în vederea asigurării unei reacții rapide și eficiente la provocările generate în situația de securitate internă și/sau internațională.*

Prin valorificarea rezultatelor obținute în cadrul etapelor anterioare ale procesului de reformă instituțională și, nu în ultimul rând, a experienței acumulate în cadrul cooperării cu servicii similare din spațiul euro-atlantic, vor fi operate măsurile necesare pentru adaptarea permanentă la evoluțiile survenite în spectrul și dinamica riscurilor de securitate, și, astfel, pentru acoperirea informativă a tuturor domeniilor relevante pentru securitatea națională;

- asigurarea unei capacități sporite de valorificare a informațiilor, prin optimizarea continuă a activității de management al resurselor informaționale și, în acest context, a procesului analitic la toate eșaloanele;

- perfecționarea sistemului de management al resurselor umane și, pe această bază, stimularea procesului de creștere a performanțelor personalului Serviciului, printr-un complex de demersuri, angajate simultan, vizând:

- optimizarea continuă a procesului de selecționare și pregătire a personalului, respectiv a celui de management al carierei, prin valorificarea posibilităților oferite de rezultatele cercetărilor de profil, în paralel cu operaționalizarea deplină a criteriilor și standardelor de specialitate aplicabile în cadrul serviciilor similare din statele membre ale Alianței;

- reconsiderarea rolului lucrătorului de informații și elaborarea unui statut conform cu practica serviciilor speciale moderne, care să fie adoptat și transpus în practică prin mecanismele normative ale statului de drept;

- asigurarea unui înalt nivel de securitate a personalului, inclusiv prin reevaluarea și exploatarea mai eficientă a unor instrumente motivaționale capabile să asigure o dinamică rapidă a procesului de profesionalizare, în paralel cu reducerea tendințelor de reorientare profesională;

- valorificarea eficientă a resurselor materiale și logistice alocate Serviciului, îndeosebi în scopul furnizării unui răspuns adecvat la provocările în creștere asociate evoluțiilor rapide din domeniul tehnologiei informațiilor și comunicațiilor;

- dezvoltarea cooperării cu celelalte organisme cu atribuții în domeniul securității, în vederea susținerii reciproce în îndeplinirea sarcinilor ce revin fiecăreia dintre ele și sistemului instituțional în ansamblu.

Și în perioada de referință, susținerea demersurilor vizând crearea unor noi instrumente și modalități de comunicare și cooperare între instituțiile românești cu atribuții în domeniul securității naționale reprezintă una dintre prioritățile Serviciului, îndeosebi pe dimensiunea operaționalizării sistemelor naționale de gestionare a unor situații de criză de diverse tipuri.

Totodată, se acționează pentru fundamentarea inițiativelor de completare/adaptare/perfecționare a cadrului legislativ cu relevanță în materia securității naționale ori, după caz, pentru furnizarea expertizei de specialitate, potrivit competențelor legale ale S.R.I.

Sunt avute în vedere îndeosebi acele domenii de securitate unde Serviciul Român de Informații este desemnat, prin lege, drept autoritate națională - precum terorismul și protecția informațiilor clasificate -, în vederea identificării, prevenirii și contracarării vulnerabilităților și riscurilor existente/potențiale pe aceste dimensiuni;

• *dezvoltarea relațiilor de cooperare externă și valorificarea oportunităților generate în acest cadru pentru promovarea intereselor de securitate ale României, inclusiv ca modalitate de afirmare a țării noastre ca factor de stabilitate și securitate în plan regional, respectiv continental.*

În acest sens, se acționează pentru:

- aprofundarea cooperării cu partenerii din spațiul euro-atlantic, pentru acțiunea conjugată împotriva amenințărilor comune;

- întărirea relațiilor de cooperare cu servicii de informații ale statelor din regiune, pentru combaterea terorismului, crimei organizate transfrontaliere, migrației ilegale, precum și a altor amenințări la adresa securității și stabilității regionale;

- continuarea deschiderilor pentru cooperarea cu servicii omologe din alte spații, în gestionarea unor probleme de securitate de interes reciproc;

• *optimizarea relațiilor cu societatea civilă, prin valorificarea modalităților de comunicare deja funcționale în raporturile cu publicul, cu mass media, precum și cu organizațiile neguvernamentale, respectiv identificarea unor noi forme de relaționare (inclusiv pe linia implementării unor strategii eficiente pentru realizarea educației de securitate a cetățenilor).*